Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 114 | Łódź, Poniedziałek 18 maja 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג ב׳ סיון תרצ״א | № 114

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

קריסטליכע האנדווערקער און קליינהענדלער

געגען מאכען פערלייכטערונגען איז צוואנגס-זונטאג-רוה

וו אַ ר ש אַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ צו־זאַמענפאָהר פון קריסטליכע האַנדווערקער און קליינהענדלער. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען געגענ־צווירקען דעם פּראָיעקט פון מאכען פערלייכטע־רונגען אין צוואַנגס-זונטאָג-רוה. זיי האָבען אויס־געאַרבייט אַ ספּעציעלן מעמאָריאַל צו דער רעגירונג אַז דאָס ערלויבען אָפען צו האַלטען די געוועלבער אום זונטאָג איז ספּעציעל געווענדעט געגען די קריסטליכע האַנדווערקער און קליינהענדלער, און דעריבער דאַרף די רעגירונג דעם פּראָיעקט נישט רעאַליזירען.

א יוד. בעאמטער אין ירושלים

ווערט בעשולדיגט אין אויספיהרען א גרויסע גנבה

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש) דאָ איז אַרעסטירט געוואָרען אַ יודישער בעאַמטער וועלכען מען איז חושד, אַז ער האָט אַ שיכות מיט דער גנבה וואָס איז פאָרגעקומען אויף דער ירושלימער פּאָסט אויף אַ סומע פון 7000 פונט.

לארד פאספילד זאל געהען איז דעמיסיע

אלס ענגלישער קאלאניאַל-מיניסטער

לאָנדאָן, 17 (יט״אַ טעלעגראַפיש) „דזשו־איש כראָניקל״ טיילט מיט, אַז ס׳איז זעהר מעג־ליך, אַז אין דער נאָהנטסטער צייט זאָל רעזיגנירען פון זיין אמט דער קאָלאָניען-מיניסטער לאָרד פּאַס־פילד. אַלס זיינע נאָכפאָלגער ווערען אויסגערעכענט דער דאָמיניען - מיניסטער טאָמאַס אָדער לאָרד בעלסטאָן.

שפאנישע רעגירונג מאכט פערלייכטערונגען

ביים נאַטוראַליזירען מאַראָקאַנ׳שע יודען

מ א ד ר י ד, 17. (יט״א טעלעגראַפיש) דער שפּאַנישער פינאַנץ מיניסטער האָט טעלעגראַפירט דעם יודישען סעקרעטאר פון דער שטאָט-פּערוואַל־טונג אין גולטא (מאַראָקאָ), אַז די שפּאַנישע רע־גירונג וועט מאַכען די ווייטגעהענסטע פערלייכטע־רונגען ביים נאַטוראַליזירען די מאַראָקאַנער יודען.

צוזאמענפאהר פון יוד. דאקטוירים

וועגען יודישען שפיטאל-וועזען

ו ו ר ש א, 17 (טעלעפאָניש) די צענטראַלע פון „טאָז״ האָט אויף היינט צונויפגערופען אַ צו־זאמענפאָהר פון דאָקטוירים אין די יודישע שפּי־טאָלען.

צום צוזאמענפאָהר זענען געקומען איבער 100 דעלעגאַטען, דעם פאָרזיץ פיהרט דער די־רעקטאָר פון יודישען שפּיטאָל אין וואַרשאָ ד״ר גאָלדמאַן.

דער גענעראַל-סעקרעטאר פון „טאָז״ ד״ר וואולמאַן האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען יו־דישען שפּיטאָל-וועזען, דערביי איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די יודישע שפּיטאָלען געהערען צו די בעסטע הייל-אַנשטאַלטען אין לאַנד.

די רעדנער האָבען זיך בעקלאָגט, אַז אין די שפּיטאָלען איז פערהאַן זעהר וועניג אָרט פאַר נערווען און קינדער-קראַנקע. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען וועגען דעם ענין זיך צו ווענדען צו דער רעגירונג.

פון לאָדז נעהמען אין דעם צוזאמענפאָהר אנטייל פּרעזעס פון „טאָז״ ד״ר שווייג, וויצע-פּרעזעס ד״ר שיפּמאַן, סעקרעטאר ד״ר וואָלפזאָן, ד״ר אוריסאָן, ה׳ ראַווסקי פון פּאָזנאַנסקי׳ס שפּי־טאָל און אנדערע.

═══════

דייטשער קולטור- און ווירטשאפטס-בונד

פאר צוזאמענארבייט מיט דער פוילישער מעהרהייט און פאר די איצטיגע גרעניצען

קאַטאָוויץ, 17 (ספּ. טעל.) היינט האָט זיך דאָ געעפענט דער צוזאמענפאָהר פון דייטשען קולטור- און ווירטשאַפטס-בונד אין אויבערשלעזיען.

דער פאָרזיצער האָט אין זיין רעדע, בעגרי־סענדיג די פאָרשטעהער פון דער מאָכט, ערקלערט, אַז דער דייטשער קולטור-בונד וויל דערהאַלטען די דייטשע קולטורעלע ווערטען, אָבער גלייכצייטיג צוזאמענאַרבייטען מיט דער פוילישער מעהרהייט און נישט דערלאָזען צו קיין רעוויזיע פון די איצ־טיגע גרעניצען.

דער צוזאמענפאָהר האָט אַרויסגעשיקט אַ בעגריסונגס-דעפּעשע צום מלוכה פּרעזידענט, צום אויסער׳ן-מיניסטער זאַלעסקי, צום וואָיעוואָדע גראַ־זשינסקי און צו דער פעלקער-ליגע. אין דער דע־פּעשע צו דער פעלקער-ליגע ווערט געזאָגט, אַז די דייטשען אין פוילען אַרבייטען צוזאַמען מיט דער פוילישער מעהרהייט אין די דאָזיגע צוזאַמענ־אַרבייט גיט גוטע ערפאָלגע.

—=:[O]:=—

קופאן № 10

פון גרויסען

פרעמיען-קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט״

כדי זיך צו בעטייליגען אין פּעמיען-קאַנקורס איז געגוג צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

מין. זאלעסקי קאנפערירט מיט בריאנען

ג ע נ ף, 17 (ספּ. טעל.) דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי האָט היינט זונטאָג אָפּגעהאַלטען אַ לאַנגע קאָנפערענץ מיט׳ן פראַנ־צויזישען אויסערן-מיניסטער בריאַן.

א טעלעפאן-הלואה פאר פוילען

אויה 80 מילאן זלאטעס

וו א ר ש אַ, 17 (טעלעפאָניש) ווי מיר דער־וויסען זיך פיהרט דאָס פּאָסט-און טעלעגראַף-מי־ניסטעריום אינטערהאַנדלונגען מיט אַ׳ ענגלישען קאָנסאָרציום וועגען אַ קאָנצעסיע אויף אויסבויען די טעלעפאָן-נעץ, אין צוזאמענהאַנג דערמיט האָט פוילען געזאָלט בעקומען א הלואה פון 2 מיליאָן פונט שטערלינג.

600 הייזער אבגעברענט

אין א יאפאנישער שטאט

לאָנדאָן, 16 (אַטע) מען מעלדעט אויס טאָקיאָ, אַז אין דער שטאָט אַטישאַ איז אויסגע־בראָכען אַ שרעקליכע שרפה, וועלכע האָט פער־ניכטעט 600 הייזער. ס׳זענען אויך אומגעקומען פיל מענשען נעגויע פּרטים פעהלען נאָך.

צו פערקויפען

א פלאַץ עוו. 2 פלעצער

אויף פּאָמאָרסקאַ גאַס מיט גוטע בעדינגונגען.

צו ערפאהרען טעל. 96=191 מעקלערס געווינשן

יודען! העלפט אייערע קראַנקע און ליידענדע ברידער, קויפט די היינטיגע אפּצייכנונגען „משמרת החולים״

לטובת דער פילאַנטראָפּישער אינסטיטוציע

וואס נעהמט ארום די אלטשטאדט, גאנץ באלוט און זובארדז.

15

פאר א נאציאנאל - וועלטליכער דעמאקראטישער קהלה,

וואס זאל בעפרידיגען אלע עקאנאמישע, קולטורעלע און סאציאלע בעדע־פנישען פון דער יודישער בעפעלקערונג

וואס זאל אנפיהרען מיט דער פראדוקטיוויזאציע און קאמף פאר רעכט אויף ארבייט פאר די יודישע פאלקס-מאסען

וועלען קעמפען די קאנדידאטען פון ציוניסט. ארבייטס-בלאק מיט

ד״ר שמואל יוסף שוויג

אין דער שפיץ

שטימט און אגיטירט פאר דער ליסטע נומער

15

Z intencji zaślubin

p. Berty Rosenbaumówny

z panem

Mieczysławem Blumenfeldem

śią serdeczne życzenia

KAUFMANOWIE.

16

רעליגיעז-נאציאנאלער בלאק

צוויי גרויסע פאַרוואַהל-פערזאמלונגען

1) היינט, מאנטאג, דעם 18-טען מאַי, 8.30 אָוועגד אין „ענגלישען זאַל״ (וואולטשאנסקאַ 5)

אַ גרויסער מיטינג א.ד.ט. „די אויפגאַבען פון דער רעליגיעז-נאציאנאלער קהלה״

2) דינסטאג, דעם 19-טען מאַי, 8.30 אָוועגד אין „זאַל איראפּעיסקי״ (זגערזשער 17)

א.ד.ט. „פאר וואס מוז די יודישע קהלה זיין א רעליגיעז-נאציאנאלע?״

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען די ה״ה: א. אסט, ג. סענאַטאָר ש. בודזינער, ראַטמאַן י. מ. ביאַלער, אליעזר בוים, הרב ר׳ גוטקובסקי, משה העלמאַן, וואלף זילבערשטיין, מ. לאופּגאס, ישראל לאנדא, ב. מארעק, ב. ניימאן, א. פיליק, י. ערליך, מ. ראזענבערג א. א.

16

קאלאנעל וועדזשוואוד אדער קענווארטי

זאל בעשטימט ווערען אלס הויך-קאמיסאר אין ארץ-ישראל

לאָנדאָן, 17 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) „דזשואיש כראָניקל" טיילט מיט, אַז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וואָס ס'ענדיגט זיך שוין די קאַדענץ פון ארץ-ישראל הויך-קאָמיסאר סער טשענסעלאָר, וועט ער ווייטער נישט בלייבן אויף זיין אמט, אויף זיין אָרט זאָלען קומען קאָלאָנעל וועדזשוואוד אָדער קענווארטי, די צייטונג בעטראַכט די קאַנדידאטור פון קענווארטי אלס א גליקליכע.

ווי די י.ט.א. דערוויסט זיך אָבער איז די קאַנדידאַטור פון קענווארטי נישט אַקטועל. (ווי בעוואוסט זענען וועדזשוואוד און קענווארטי גרויסע ציוניסטען-פריינד. (די רעד.)

די אנטיסעמיטישע העצע

אַרום דעם רעוואָלווער-אַטענטאַט אויף פראָפ. גינטער

בערלין (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן רעוואָלווער-אַטענטאַט אויף דעם היטלערישען „ראַסענפאָרשער" פראָפ. האנס גינטער אין יענא טרייבט די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פרעסע אַ שענדליכע אַנטי-יודישע העצע. דער „פעלקישער בעאָבאכטער" שיט פעך און שוועבעל אויף דער „יודישער און מאַרקסיסטישער פרעסע" און בעהויפּטעט, אַז דער אַטענטעטער איז „געדונגען געוואָרען דורך יודישע העצער".

ווי עס ווייזט זיך ארויס איז דער אטענטעטער א 17-יעהריגער עסטרייכער. ער ערקלערט, אז ער האָט געהאַנדעלט פון אייגענער איניציאַטיוו.

פּויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען אין גענף

האבען נישט געבראַכט קיין גינסטיגע רעזולטאַטען

גענף, 17. (טו) היינט האָבען זיך אין גענף אָנגעהויבען פּויליש-ליטווישע אונטערהאַנדלונגען וועגען פערקעהר אויף די טייכען. פון דער פּוילישער זייט פיהרט די אונטערהאנדלונגען ה' שומלאַקאָווסקי.

ס'איז נישט פערהאַן קיין אויסזיכט, אז ס'זאָל קומען צו א הסכם צווישען ביידע דעלעגאַציעס.

די פּוילישע דעלעגאַציע וועט די פראגע רעפערירען אין ראַט פון דער פעלקער-ליגע.

שפאנישער אויסערן-מיניסטער זיך אָפּגעזאָגט

צו בעגעגענען מיט ליטווינאָוו'ן

בערלין, 17. (ספּ. טעל.) פון פאריז מעלדעט מען, אז בעת דער שפּאנישער אויסערן-מיניסטער לערו איז פערבייגעפאהרען פאריז, האָט דער סאָוויעטישער געזאַנדטער דאָווגאַלעווסקי איהם מיטגעטיילט, אז ליטווינאָוו וואָלט זיך מיט איהם געוואָלט זעהען אין גענף. לערו האָט דעם פאָרשלאָג אָפּגעוואָרפען, מאָטיווירענדיג דאָס דערמיט, וואָס שפּאַניען האָט אָפיציעל נאָך נישט אָנערקענט די סאָוויעטען.

לעטלענדישער מלוכה-פּרעזידענט

אויף א פייערונג פון יודישע פרייהייטס-קעמפער

ריגע (יט"א) אין ריגע זענען פאָרגעקומען גרויסע פייערונגען פון פערבאַנד פון יודישע אַנטיילנעמער אין לעטלאַנדס בעפרייאונגס-מלחמה. די פייערונגען זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אין שייכות מיט דער איינווייהונג פון דער נייער פאָהן פון פערבאַנד. די פאָהן האָט דעם פערבאַנד פערזענליך איבערגעגעבען דער לעטלענדישער מלוכה-פּרעזידענט קוויעסיס, וועלכער האָט זיך אויך געווענדעט צו די אַנטיילנעמער פון דער פייערונג מיט אַ רעדע. ער האָט דערמאָנט דעם אַנטייל פון די יודען אין לעטלאַנד'ס בעפרייאונגס-מלחמה און האָט אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אַז בעת לעטלאַנד וועט דראָהען אַ געפאַהר, וועלען די יודען מיט אַלע איבעריגע נאַציאָנאַליטעטען זיך שטעלען אויף דער וואַך פון זייער פאָטערלאַנד, פּונקט אַזוי ווי דאָס איז געווען אין די ערשטע טעג פון לעטלאַנד'ס ענטשטעהונג.

נאָך דער צערעמאָניע האָבען די יודישע פרייהייטס-אַנטיילנעמער צוזאַמען מיט די לעטלענדישע מיליטערישע דעלעגאַציעס דעפּילירט פאַר דעם מלוכה-פּרעזידענט און די פאָרשטעהער פון דער רעגירונג. נאָכ'ן פאַראַד איז פאָרגעקומען אַ פייערליכער גאָטעסדינסט אין דער ריגער כאָר-שול. די פייערונג האָט זיך פערענדיגט מיט אַ גרויסען באַנקעט.

יודישע קאמוניסטישע צייטונג פאדערט פערשטארקטע חזירים-צוכט

מינסק (יט"א) די מינסקער יודיש-קאָמוניסטישע צייטונג „אָקטיאַבר" האָט איינעם פון איהרע לעצטע נומערן געווידמעט דער קאמפּאניע פאַר א פערשטאַרקטער חזירים-צוכט אין די יודישע קאָלאָניעס אין ווייסרוסלאַנד. די צייטונג ברענגט גענויע דאטען, וויפיל חזירים-פערמעס עס זענען שוין פערהאן און וויפיל דארפען נאָך אָרגאַניזירט ווערן, כדי אויסצופיהרען דעם פּלאַן. די יודישע צייטונג בעקלאָגט זיך, אז די יודישע קאָלאָניסטען דערשאַצען נישט די בעדייטונג פון חזירים-צוכט, מען האלט די חזירים אין ענגע שטאַלען, מען קאָרמעט זיי שלעכט א.א.וו.

י. ק. א. איינגעלאדען

צו דער לאַנדווירטשאַפטליכער וועלט-אויסשטעלונג

מאָנטרעאַל, (יט"א) די קאַנאַדער רעגירונג האָט איינגעלאַדען י.ק.א. צו בעטייליגען זיך אין דער לאַנדווירטשאַפטליכער וועלט-אויסשטעלונג און אגראַר-קאָנפערענץ, וואָס וועט פאָרקומען אין יאָר 1932 אין רעגינא. די פּריזער און אַרגענטינער י.ק.א. אינסטיטוציעס מאַכען שוין פּאָרבערייטונגען צו דער אויסשטעלונג.

ספאָרט-בעוועגונג

פוס-באַל

ווייטער רופען די מעטשען אין דער מייסטערשאַפט פון „א" קלאַס אַרויס די גרעסטע פעראינטערעסירונג, די קאַמפען זענען זעהר פערביטערטע און די פונקטען-סטראַטעגיע ווערט געפיהרט זעהר פּאַרזיכטיג, שאַנסען אויף לאָדזער מייסטער האָבען עטליכע קלובען און דעריבער געהט יעדער פון זיי זעהר פּאַרזיכטיג פּאָראויס, צווישען די קלובען, וועלכע פּרעטענדירען אויפ'ן מייסטער-טיטעל געפינט זיך אויך דער „הכח". דאָס ערשטע אָרט אין דער טאַבעלע פערנעהמט ווייטער ל.ט.ס.ג. נאָך איהר נעכטיגען נצחון.

ל. ט. ס. ג — ל. ק. ס. 2:4 1b

דאָס גליק האָט זיך נעכטען אָפּגעטאָן פון ל.ק.ס. סיהאָבען נעכטען זגעליטען מפּלות סיי די „א"-קלאַסדער טאַבעלע פערנעהמט ווייטער ל.ט.ס.ג. נאָך טאָקע בעסער געשפּילט אין אַלע ליניעס.

הכח — ו. ק. ס. 1:2 (0:1)

אַ מאָדנע זאַך איז מיט דער יודישער מאַנשאַפט. מ'קען בשום אופן נישט בעהויפּטען, אַז די יודישע מאַנשאַפט פערבעסערט זיך אין דער פאָרם, ס'איז נישט אַזוי, דאַגעגען איז די מאַנשאַפט געוואָרען האַרטער און אָפּפערוויליגער, די 2 לעצטע נצחונות האָבען דערצו געבראַכט, יעדענפאַלס האָט די יודישע מאַנשאַפט אָפּגעהאַלטען אַ זעהר שעהנעם נצחון, שלאָגענדיג זיכער די מיליטערישע מאַנשאַפט ו.ק.ס. „הכח" האָט גוט געשפּילט אין אַלע ליניעס, דעם ערשטען גאָל האָט דערגרייכט פּרעסער דורך אַ פּרעכטיגען שאָס פון סעגאַלט אַ צענטער, און ער צווייטער העלפט האָט אויך פּרעסער פערגרעסערט דעם רעזולטאַט מיט נאָך אַ גאָל דורך אַ צומישונג ביים טויער, דער רעזולטאַט האָט אַזוי געהאַלטען ביז 2 מינוט פאַר'ן סוף, דאַ זשיסט דער רעכטער פליגעל פון ו.ק.ס. אויפ'ן טויער פון הכח און דער טויערמאַן ראַפּאָפּאָרט כאַפּט דעם באַלעם פאַר דער ליניע, ווי ערשטוינט זענען אָבער אַלע געוואָרען ווען דער ריכטער פּיאָטראָווסקי האָט אָפּגעגעבען אַ טויער פאַר ו.ק.ס. דער אורטייל בעלייזט שטאַרק „הכח".

ארקאַן — בורושאַ 1:1

דער פּרעטענדענט אויף מייסטער „אַרקאַן" האָט נעכטען ווידער געמוזט אַוועקגעבען אַ פּונקט פאַר דער פּאַביאַניצער בוזשא.

פ. ט. צ. — טוריסטען 0:3

אין פּאַביאַניץ האָבען נעכטען געזאָלט שפּילען די „טוריסטען" מיט דער דאָרטיגער פ.ט.צ. די טוריסטען האָבען זיך צום מעטש נישט געשטעלט און גוטוויליג אָפּגעגעבען 2 פּונקטען (וואַלקאָווער) פאַר פ.ט.צ.

מייסטערשאפט פון קלאס „בע"

„ווימא" — קדימה 1:1

די יודישע מאַנשאַפט האָט זיך פערדינסטערהייט אויסגעקעמפט אַ פּונקט מיט דעם שטאַרקען פאַבריקס-קלוב.

ספּאָרט-שפּילען

שבת און זונטאָג זענען פאָרגעקומען די ווייטערדיגע מייסטערשאַפט שפּילען אין קאָרב-באַל און האַזענאַ פאַר פרויען און מענער.

אין קאָרב-באַל פאַר מענער אין „אַ"-קלאַס פיהרט ל.ק.ס. פאַר „אימקא" און „זיעדנאָטשאָנע"

אין קאָרב-באַל פאַר פרויען פיהרט ל.ק.ס. פאַר ה.ק.ס.

אין האַזענאַ ל.ק.ס. פאַר ה.ק.ט.

ספּאָרט-יום-טוב פאר שול-קינדער

נעכטען איז אויפ'ן פּלאַץ פון ו.ק.ס. פאָרגעקומען דער ספּאָרט-יום-טוב פאַר יוגענד און שילער פון די מיטעל-שולען, דער יום-טוב איז איינגעאָרדענט געוואָרען דורך דעם שטאַטישען קאָמיטעט פאַר פיזישער ערציהונג, ס'זענען אויסגעקליבען געוואָרען אַנטיילנעהמער צו דער ספּאָרט-רעוויע אין ספּאַלא.

פערמעסטונגען זענען פאָרגעקומען אין לויפען שפּרונגען, וואַרפען, שטאַפעטען א. א. וו. ס'זענען אַנוועזענד געווען וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, גענעראַל מאַלאַכאָווסקי און אַנדערע הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען.

חנוכת-הבית פון טרומפּדור-ראַקאַל

שבת דעם 16. מאַי ה. י. האָט דער יונגסטער לאָדזער יודישער ספּאָרט-קלוב „טרומפּעלדור" אין לאָדז געפייערט זיין חנוכת הבית פון נייעם זיץ-אָרט אין לאָדז אויפ'ן 6-טען שרפּיען 34 אין אנוועזענהייט פון פאָרשטעהער פון מאַכט, פּרעסע, ספּאָרט-קלובען פון לאָדז און אומגעגענד.

נאָכ'ן בעגריסען די געסט פון פּאָרזיצענדען פון ספּאָרט קלוב „טרומפּעלדור" האָט אין נאָמען פון סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעווסקי, ה' רעדאַקטאָר קאַזיעלסקי ביי די קלאַנגען פון דעם נאַציאָנאַלען הימן דורכגעשניטען דעם טראַדיציאָנעס באַנד און דערביי געהאַלטען אַ בעגריסונג. אין נאָמען פון „מכבי" וועלט פערבאַנד האָט בעגריסט די פייערונג ה' אינזש. וויינבערג, אין נאָמען פון לאָדזער בר-כוכבא פּרעזעס וואָלף, אין נאָמען פון „הכח" ה' קלעפּקאַרטשיק, „קדימה" שאַפּירא, „מכבי" פּאַביאַניצער ה' יאָסקאָוויטש, אין נאָמען פון לאָדזער ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט בעגריסט די פייערונג ה' פיינבערג א. א. וו. נאָך די אָפיציעלע טייל און קלאַפּען אָנדענקונגס בעגעל איז פאָרגעקומען אַ באַנקעט.

ליגע-מעטשען

די נעכטיגע ליגע-מעטשען האָבען ווידער געבראַכט סענסאַציאָנעלע רעזולטאַטען, דער סענסאַציאָנעלסטער איז געווען אין לאָדז, וואו ל.ק.ס. איז בעזיגט געוואָרען דורך „וואַרשאַוויאַנקא".

וואַרשאַוויאַנקא—ל. ק. ס. 1:4 (1:2)

דער רעזולטאַט איז נישט קיין צופעליגער. וואַרשאַוויאַנקא האָט פולשטענדיג פערדינט דעם נצחון, די צוויי פליגלען פון די געסט האָבען כסדר בעדראָהט דאָס טויער פון ל.ק.ס. הגם די הילפס-ליניע פון דער לאָדזער מאַנשאַפט האָט גאַנץ גוט געשפּילט. די לאָדזער אָנגריף-ליניע האָט זיך נישט געקענט דעצידירען אויף קיין שום ענערגישע אַנגריפען און דעריבער פערשפּילט 2 זעהר בוצליכע פּונקטען, דעם עהרען-גאָל פאַר ל.ק.ס. האָט דערגרייכט הערבשטרייך.

דער ריכטער בזשעזשינסקי אויס טאָרן האָט זעהר שלימזלדיג געפיהרט דעם מעטש.

פּאָלאָניא — טשארני 0:5

„פּאָלאָניא" האָט אויף איהר אייגענעם פּלאַץ אין וואַרשא געגעבען אַ שוועבעלע דער לעמבערגער „טשארני", וועלכע האָט [illegible] מיט אַ וואָך צוריק בעזיגט די פּויזנער ווארטא.

ווארטא — לעכיא 0:8

דערפאַר האָט „ווארטא" געגעבען אַ שווערען קלאַפּ דעם יונגסטען ליגע-מאַנשאַפט געווינענדיג אַזוי הויך דעם מעטש.

רוך — פּאגאָן 1:1

אין אויבערשלעזיען האָט „רוך" ווידער געוואונען אַ פּונקט אין דער טאַבעלע רעמיזירענדיג מיט דעם לעמבערגער „פּאָגאָן".

וויסלא — קראקאוויא 1:4

די קראקאווער „דערבּיס" האָבען זיך געענדיגט מיט אַ זיג פון וויסלא.

שטערן (לאָדז) — ב.ה.ם. (בזשעזשין) 2:2 (1:2)

בזשעזשין, 17. (טעלעפאָניש) שבת האָט דאָ געשפּילט אַ פריינדשאַפטס-מעטש דער „בזשעזשינער ספּאָרט-קלוב" מיט דעם לאָדזער „שטערן".

די לאָדזער יודישע מאַנשאַפט האָט בעזונדערס שעהן געשפּילט און איבערגעשטיגען די אויף איהר אַרויפגעלעגטע ערוואַרטונגען.

דער מעטש איז געווען זעהר אינטערעסאַנט און האָט זיך פערענדיגט מיט אַ רעמי-רעזולטאַט 2:2, וואָס בעצייכנט אַגב די לאָדזער מאַנשאַפט, אויסער די שטאַרקע איבערמאַכט האָט אויך „שטערן" נישט אויסגענוצט אַ עלף-מעטער-שטויס.

וואַנעס
WANNY
— ווי אויך —
קינדער-וואַנעס
בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל
„ZGODA"
לאָדז, צעגעלניאַנא 2, טעל. 51-134 (עק פּעטריק.)
בעמ.: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט אויף זומער-וואוינונגען.

א פרייליין
קען בעקומען לאָזשי ביי אַ אָרענטליכע פאַמיליע. צו ערפאהרען ביי רייך, וואָלבאָרסקאַ 34.

אַ פעהיגער
צושניידער (ריין)
צו טריקאָ וועש, ווי אויך אַ יונגעל פון 15-16 יאָהר ווערען פון זאָפאָרט געזוכט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

היינט פּרעמיערע!
קלאַנג-פילם-מייסטערווערק פונ'ם קעניג פון די רעזשיסערען Cecil B. D. Mille
— אין די — הויפּטראָלען:
„דינאַמיט"
דראַמע פון שטאַרקע איינדריקען פון ליבע און עראָטיזם. טראַגישע פּאַסירונגען פון א יונגער מיליאָנערקע. חופּה מיט א פער'משפּט'ען. קאַמף וועגען מ ליאָנען
Conrad Nagel, Julja Fay i Kay Johnson
פּאָפּולערע פרייזען פון די פּלעצער! אָנהויב 5 א זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 2 בייטאָג. פּאָפּולערע פרייזען פון די פּלעצער!

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 18 מאַי 1931

די סעסיע פון פעלקער-בונד-ראַט

די סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט, וואָס עפענט זיך אין גענף, וועט זיין איינע פון די וויכטיגסטע אין דער געשיכטע פון דער פעלקער־ליגע.

קודם כל קומען פאָר אונטער דעם פאָרזיץ פון בריאַנען זיצונגען פון דער קאָמיסיע צו שטודירען דעם פּלאַן פון דער אַלאייראָפּעאישער אוניע, דעם פּראָיעקט פון דער אוניע האָט אויסגעאַרבייט בריאַן און דאָס דאַרף זיין אַ געגענגעוויכט צו דער דייטש עסטרייכישער צאָל־אוניע, די סעסיע פון דער קאָמיסיע שטעלט מיט זיך פאָר דער אַנטייל פון סאָוויעט־רוסלאַנד אין דער פּערזאָן פון ליטווינאָוו'ן און פון טערקיי. אַזוי אַרום וועלען זיך אין די בעראַטונגען וועגען פּאַנאייראָפּע־פּראָיעקט בעטייליגען ווירקליך אַלע אייראָפּעאישע מלוכות, הגם פון דעם קאָן מען נאָך גאָרנישט דרינגען מכח דעם אויסגאַנג פון די בעראַטונגען.

איינע פון די וויכטיגסטע פראַגען, אויב נישט די סאַמע וויכטיגסטע אויף דער סעסיע וועט זיין דער ענין פון דייטש־עסטרייכישען צאָל־אָפּמאַך, אַלע איבריגע פראַגען, וואָס שטעהען אויף דער טאָג־אָרדנונג, זענען אויף דעם אָדער אַנדערען אופן פערבונדען מיט דער דאָזיגער פראַגע. עס איז בעקאַנט, אַז סיי דייטשלאַנד, סיי עסטרייך, וועלען מיט אַלע מיטלען זיך אַקעגענשטעלען דער בעהאַנדלונג פון דער פראַגע פון פּאָליטישען שטאַנדפּונקט. אין בערלין האָט מען נישט געגען דעם, אַז די פראַגע זאָל בעהאַנדעלט ווערען אין די קוליסען, אין פּריוואַטע שמועסען צווישען העגדערסאָנען און בריאַנען, דאַגעגען וועלען די דייטשע פאָרשטעהער אויף דער סעסיע מיט אַלע אופנים זיך בעמיהען צו שטערען אַז דער ענין זאָל געשטעלט ווערען אויף אַן עפענטליכער זיצונג און זאָל בעטראַכט ווערען פון פּאָליטישען שטאַנדפּונקט, און דערווייל איז בעקאַנט אַז סיי בריאַן, סיי בענעש וועלען זיך בעמיהען, אַז די פראַגע זאָל דווקא בעהאַנדעלט ווערען עפענטליך, און דווקאָ אין דער גאַנצער בריית, ד.ה. פון פּאָליטישען שטאַנדפּונקט אין דער ערשטער ריי, וויל אין רומעניען, יוגאָסלאַוויען, און אונגאַרן גיט מען זיך אָפּ אַ געגויעם דין וחשבון וועגען דער פּאָליטישער בעדייטונג פון דער אוניע און דער אַנשלוס צווישען דייטשלאַנד און עסטרייך דראָט ממש דער פּאָליטישער אָפּהענגיגקייט פון די דערמאָנטע מלוכות.

פון די מעהר לאָקאַלע פראַגען וועלען אַרויפקומען אויפ'ן טיש: די אָנקלאַגע פון דער פּוילישער רעגירונג צוליב די פערפאָלגונגען פון די פּאָלאַקען אין דאַנציג, און די נאָטע פון פּוילען אַלס ענטפער אויף דער יאַנואַר־רעזאָלוציע פון פעלקער־בונד־ראַט מכח די וואַהל־מיסברויכען אין פּוילישען אויבער־שלעזיען. פּוילען וויל אויף דעם אופן אָפּשוואַכען דעם איינדרוק פון די דייטשע אָנקלאַגעס, צי וועלען זיך אויף דער איצטיגער סעסיע פון ראַט געפינען די אוקראַאינישע אָנקלאַגעס געגען דער פּאַציפיקאַציע אין מזרח־גאַליציען, דאָס איז נאָך נישט בעוואוסט.

דאָס הויפּט־אָרט וועט אָבער אויף דער סעסיע פערנעהמען די פראַגע וועגען אָנטוואָפנונג. די פערטרעטער פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען וועלען בעריהרען אין זייערע געשפרעכען די פראַגע וועגען דעם פלאָטען־אָפּמאַך, וועלכע איז געבליבען שטעהן אויף אַ טויטען פונקט, צוליב די מיינונגס־פערשידענהייטען פון איין זייט צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך און צווישען פראַנקרייך און איטאַליען פון דער צווייטער זייט פון דער ערלעדיגונג פון דאָזיגען ענין איז אין אַ גרויסער מאָס אָפּהענגיג דער רעזולטאַט פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, וואָס דאַרף זיך צונויפקומען אין קומענדיגען יאָהר, מעגליך, אַז דער גורל גופא פון דער קאָנפערענץ איז פערבונדען מיט דעם אויסגאַנג פון די געשפרעכען, וואָס וועלען איצט געפיהרט ווערען אין זגענף.

מיט איין וואָרט, אַלע פעדים פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק קומען זיך איצט צונויף אויף דער סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט אין זשענעווע.

פ. ב.

73,434 יודען האָבען איינגעוואַנדערט קיין אַרגענטינע אין די לעצטע 10 יאָהר

ביענאָס־איירעס, (יט"א) לויט אָפיציעלע ציפערען, וואָס זענען איצט פערעפענטליכט געוואָרען, האָבען אין משך פון די לעצטע 10 יאָהר 73,434 יודען איינגעוואַנדערט אין אַרגענטינאַ, וואָס מאַכט אויס לערך 9 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער צאָהל אימיגראַנטען, וואָס האָבען איינגעוואַנדערט אין אַרגענטינאַ אין פערלויף פון די 10 יאָהר. לעצטען יאָהר איז די אַלגעמיינע אימיגראַציע געפאַלען צוליב די שלעכטע עקאָנאָמישע אומשטענדען אין אַרגענטינאַ, צוליב דעם געהעכערטען פּריין פאַר שיפס־קאַרטען, דעם געהעכערטען פּריין פאַר וויזעס, די שוועריגקייטען, וואָס די קאָנסולען מאַכען איצט ביים אַרויסגעבען וויזעס און די אָפּשטעלונג פון גרויסען טייל פון נישט יודישער עמיגראַציע פון פּוילען קיין אַרגענטינע. די יודישע עמיגראַציע דאַגעגען איז געשטיגען.

די ווירטשאַפט געהט צו גרונד

צו דער בעדראָהטער לאַגע פון דער ראָטשילד-באַנק אין ווין

די עסטרייכישע קרעדיט־אַנשטאַלט אין ווין, איינע פון די גרעסטע באַנק־אינסטיטוטען אין מיטעל־אייראָפּע איז געשטאַנען פאַר דער סכנה, צו מוזען איינשטעלען די צאָהלונגען. עס איז גאַרנישט אויסצורעכענען, וואָס פאַר אַ מורא'דיגע שאָדעס דער דאָזיגער פאַל וואָלט געווען געבראַכט דער עסטרייכישער פאָלקס־ווירטשאַפט און אויך דעם האַנדעל און דער אינדוסטריע פון די שכנה'שע מלוכות, וואָס זענען ענג פערבונדען מיט דער דערמאָהנטער באַנק.

אייגענטליך איז דער קריזיס אַן אַלטער און דאַטירט נאָך פון 1929 דאָס הייסט פון דער צייט, ווען די קרעדיט־אַנשטאַלט האָט איבערגענומען דאָס פּוילע געשעפט פון דער באָדען־קרעדיט־אַנשטאַלט דעמאָלט האָט די עסטרייכישע מלוכה זיך מתחייב געווען, ווען די קרעדיט אַנשטאַלט וועט דאַרפען, איהר צו געבען מלוכה־הילף. איצט איז דער מאָמענט געקומען.

די עסטרייכישע רעגירונג האָט צו פערפיגונג געשטעלט 100 מיליאָן. ראָטשילד, דער פּרעזידענט פון דער באַנק, 30 מיליאָן און די עסטרייכישע נאַציאָנאַל־באַנק 30 מיליאָן שילינג אַזוי, אַז די באַנק איז נישט נאָר בכוח אַלע איהרע התחייבות'ן צו דערפילען, נאָר זי שטעהט ווידער אַזוי פעסט ווי זי איז געשטאַנען צוריק מיט אַ פאָר יאָהר, ווען זי האָט געשפּילט די ערשטע ראָל.

שלעכטע געשעפטען, ליקווידאַציעס, קאָנקורסען, בעטריבס־איינשטעלונגען, האָבען די דאָזיגע ריזיגע באַנק געבראַכט כמעט ביז צום פאַלען.

איצט בלייבט די באַנק שולדיג ריזיגע סכומים דער מלוכה און דער נאַציאָנאַל־באַנק און די אַלע סכומים זענען אַריינגעגאַנגען אין די פערלוסטען, וואָס די אינדוסטריע און דער האַנדעל האָבען איז די לעצטע יאָהרען געהאַט אויסצושטעהען.

דער דייטשער פינאַנץ־מיניסטער דיטריך האָט אין אַ רעדע געגעבען אָנצוהערען וועגען אַ מעגליכקייט, אַז דייטשלאַנד זאָל איינשטעלען די צאָהלונגען אויף רעפּאַראַציע. ער בעגרינדעט דאָס דערמיט, וואָס אין פערגאַנגענעם יאָהר האָט די מלוכה אָפּגעצאָהלט 3 מיליאַרד מאַרק פאַר אונטערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזע און 4 מיליאַרד מאַרק פאַר רעפּאַראַציע־צאָהלונג. בסך־הכל זיבען מיליאַרד מאַרק, לאַנג קאָן דייטשלאַנד אזא בעלאַסטונג נישט דערטראָגען. נאָר ווען די ווירטשאַפט זאָל זיך ווידער בעסערן און קענען העלפען און מילדערן די אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָלט געקאָנט בעסער ווערען. דאָס, זאָגט דער מיניסטער, איז אָבער נישט מעגליך, כל זמן עס הערשט אזא קרעדיט־מאַנגעל. פון דער אַנדערער זייט איז דער קרעדיט־מאַנגעל אַ פועל־יוצא פון די שווערע רעפּאַראַציע־צאָהלונגען. אַ פאַר'כישופ'טער קרייז!

צוויי טרויעריגע אָפּשניטען פון דער וועלט־ווירטשאַפט, צוויי לענדער, וואָס דער קריג און דער שלום האָבען זיי ווירטשאַפטליך אויסגעטרייסעלט און זיי קענען קיין מנוחה נישט האָבען צוויי ביישפּילען, וואָס ווייזען קלאָר און דייטליך, וואוהין עס וועט פיהרען, ווען די וועלט וועט ווייטער זיין בלינד און טויב געגען אַלץ, וואָס די ווירטשאַפט פערלאַנגט, נישט נאָר אין דייטשלאַנד און אין עסטרייך איז די ווירטשאַפטליכע לאַגע קאַטאַסטראָפאַל, נישט נאָר דאָרט מוז גרינדליך געהאָלפען ווערען, אויך אַנדערע לענדער אין אייראָפּע זענען געטראָפען פון ווירטשאַפטס־קאַטאַסטראָפען. און די וועלט שפּילט זיך מיט עקספּערימענטען, מען קלערט, מען דעבאַטירט, מען האַלט שעהנע רעדעס און מען בערוישט זיך מיט „גייסטפולע" רעפּאַראַטען, און דערווייל געהט די ווירטשאַפט וואָס אַמאָל מעהר צו גרונד. עס וועט באַלד נישט זיין געקומען צו העלפען.

די פערל פון די בעסקידען-בערג

אויפבוי און ענטוויקלונג פון קריניצע, דעם שעהנסטען פּוילישען קור-אָרט

אין קריניצע האָט די טעג געווײלט אַן עקסקורסיע פון זשורנאַליסטען, פאַר וועלכע דער דירעקטאָר פון קור־פערוואַלטונג, אינזשיניער לעאָן נאָוואָטאַרסקי האָט געגעבען אינטערעסאַנטע ערקלערונגען און אינפאָרמאַציעס וועגען דער ענטוויקלונג פון דאָזיגען קור־אָרט, וואָס ווערט גערעכענט פאַר דעם שעהנסטען אין פּוילען.

קריניצע ווייזט אַרויס זייט אַ רייה יאָהרען אַלץ אַ גרעסערע ענטוויקלונג און קאָן שוין היינט דרייסט פערגליכען ווערען מיט די בעריהמטע אויסלענדישע קוראָרטען. עס ווערט פּראָיעקטירט געוויסע אינוועסטיציע פּלענער, וועלכע דאַרף זיכערען די קור־געסט היגיענישע און בעקוועמע בעדינגונגען פון אויפהאַלט אין קריניצע. דער קלימאַט און די נאַטור האָבען געשאַפען ערשטקלאַסיגע בעדינגונגען אין דעם אָרט און די מענשליכע האַנד בעמיהט זיך צוצופּאַסען די דאָזיגע בעדינגונגען פאַר די בעדערפענישען פון די בעזוכער. היי־יאָהר, אַ שטייגער, וועט פערענדיגט ווערען די פולשטענדיגע קאַנאַליזאַציע פון דער גאַנצער גמינע; עלעקטרישע בעלייכטונג איז שוין איינגעפיהרט נישט בלויז אין צענטער, נאָר אויך אויף די פּעריפעריעס און אַפילו אין די דערבייאיגע דערפער. עס ווערט פערענדיגט דאָס בויען פון צווייטען קור־הויז.

די וועגען און שאָסייען זענען שוין פאַראַר־יאָהרען בעדייטענד אויסגעבעסערט געוואָרען; די לייטונג (פון קוראָרט טרעט צו אויסצובויען אַ גאַנצע רייה נייע אַנשטאַלטען. דהיינו, אַן אַנשטאַלט פאַר באַטאָר־היילונג, אַ הייל־ און אָפּרוה־סאַנאַטאָריע, אַ שפּיטאָל א. אַ. וו.

לעצטענס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען בויאַרבייטען, וועלכע האָבען געגעבען סענסאַציאָנעלע רעזולטאַטען. דהיינו, עס זענען געפונען געוואָרען נייע קוועלען פון בעריהמטען הייל־וואַסער „זובאַר", אויף אַ טיף פון 800 מעטער. לויט'ן מוסטער פון קאַרלסבאַד וועלען פון די קוועלען איינגעאָרדענט ווערען הייסע גאַז־ און דרוק־בעדער.

דער קוואַל „סלאָטווינקא" ווערט אויסגעבויט און וועט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ פּוילישען „ווילדונגען".

דאָס יאָהר וועלען איינגעפיהרט ווערען נייע הייל־מעטאָדען, נעמליך דורכשווענקונג פון אינגעווייד, וואָס וועט האָבען פאַר פיל קראַנקע אַ גרויסע בעדייטונג.

ערוואַרטענדיג דאָס יאָהר אַ פערגרעסערטע פרעקווענץ, האָט די קור־פערוואַלטונג פערגרעסערט די צאָהל וואַנעס, אַזוי אַז אין משך פון אַ שעה צייט וועלען קאָנען פון די בעדער געניסען מיטאַמאָל 240 פּערזאָן.

די פרעקווענץ בכלל אין קריניצע איז פאַר די לעצטע יאָהרען געשטיגען אויף 20 פּראָצענט. עס קומען פיל קור־געסט פון דייטשלאַנד, עסטרייך, טשעכאָ־סלאָוואַקיי און רומעניען. פון די פּוילישע שטעט פערנעהמט דאָס ערשטע אָרט וואַרשאַ, דאַן לאָדז, לעמבערג, פּויזען, קאַטאָוויץ, ווילנע, קראָקא און לובלין.

רעכענענדיג זיך מיט דעם איצטיגען ווירטשאַפטליכען קריזיס, האָט די קור־פערוואַלטונג געווירקט, עס זאָלען פערקלענערט ווערען די פּרייזען פון וואוינונגען און פּענסיאָנאַטען, ווי אויך פון אַלערליי מינעראַל־בעדער. עס ווערען צוגעגרייט פאַר די בעזוכער פערשידענע פערוויילונגען, ווי טעאַטער, קאָנצערטען, קינאָ א. אַ. וו.

אַ יודישע וועלט-קאָנפערענץ אין דער שווייץ

ווערט אָרגאַניזירט דורכ'ן יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס

ניו־יאָרק, (יט"א) לויט'ן בעשלוס פון אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס וועט היי־יאָהר זומער פאָרקומען אין דער שווייץ אַ קאָנפערענץ פון פערטרעטער פון אָרגאַניזירטען יודענטום אין פערשידענע לענדער. אויף דער זיצונג זענען אויך אָנגענומען געוואָרען די נויטיגע שריט פאַר דער באַלדיגער אָרגאַניזירונג פון דער קאָנפערענץ.

די דאָזיגע אַלוועלטליכע קאָנפערענץ וועט זיין עהנליך צו דער, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין ציריך, אין יאָהר 1927, און לויט די איצטיגע פּלענער וועט זי אָפּגעהאַלטען ווערען אין באַזעל גלייך נאָך דעם קומענדען ציוניסטישען קאָנגרעס.

אין דעם פּראָגראַם פון דער קאָנפערענץ געהען אַריין אַלע פּאָזען פון דעם איצטיגען יודישען פּראָבלעם אין אייראָפּא, און אַ ספּעציעלער פּונקט אויף דער טאָג־אָרדנונג איז, צו בעטראַכטען די מעגליכקייט פון צוזאַמענרופען אַן אַלוועלטליכען יודישען קאָנגרעס אין דער נאָהענטער צוקונפט.

די פּאָלעמיק צווישען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און אינזש. שטריקער

ווין, (יט"א) אַלס ענטפער אויף דעם „אָפענעם בריף" פון אינזש. שטריקער צום פּרעזידענט ד"ר ווייצמאַן וועגען אַ שטרענגערער קאָנטראָל איבער די ציוניסטישע פאָלקס־געלדער, האָט די לאָנדאָנער ציוניסטישע עקזעקוטיווע צוגעשיקט אַ בריף אין וועלכען עס ווערט צוו. אַנד. געזאָגט:

די עקזעקוטיווע האָט זיך קיינמאָל נישט ענטגעגענגעשטעלט דער פאָדערונג פון אַ זאַכליכער קאָנטראָל. די געהאַלטען פון די עקזעקוטיוו־בעאַמטע זענען בעשטימט געוואָרען דורך אַ ספּעציעלער קאָמיסיע פון 15־טען ציוניסטישען קאָנגרעס. לעצטענס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען רעדוקציעס פון די געהאַלטען אין דער הויך פון 5 ביז 15 פּראָצענט. אין משך פון די לעצטע 5 יאָהר האָט זיך די צאָהל ציוניסטישע בעאַמטע נישט פערגרעסערט. נאָר פערקלענערט, וואָס איז שייך דעם דעפיציט פון „העולם", האָט ער בעטראָפען נישט 4.200 פונט, אַזוי ווי דער בעשלוס צו ליקווי־ נאָר 2.700 פונט. אַזוי ווי דער בעשלוס צו ליקווידירען דעם „העולם" האָט אַרויסגערופען אומצופרידענהייט אין די ציוניסטישע רייהען, האָט די עקזעקוטיווע געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט אַ פּריוואַטער פירמע, וועלכע האָט זיך פערפּליכטעט אַרויסצוגעבען דעם „העולם" געגען אַ סובווענץ פון 1200 פונט יעהרליך. די עקזעקוטיווע איז פאַר אַ זאַכליכער קריטיק און געגען פעראַלגעמיינערענדע טונקעלע אַנדייטונגען און פאָרוואורפען, וועלכע זענען עלול אַרויסצורופען אומצוטרוי צו דער געלד־פערוואַלטונג ביי מענשען, וועלכע קענען נישט געגוי די לאָקאַלע פערהעלטענישען און ברענגען שאַדען די זאַמלונגען פאַר די ציוניסטישע פאָנדען.

דער חורבן אין דעם יודישען שטעדטעל קרעסלאַווקע

ריגע, (יט"א) דער טייל פון דעם יודישען שטעטעל קרעסלאַווקע, וועלכער האָט געליטען פון דער היי־יאָהריגער פערפלייצונג, איז פולשטענדיג רואינירט. ווייטער לעבען אין די רואינירטע הייזער איז איינגאַנצען אוממעגליך, און די אומגליקליכע קומט אויס זיך צו וואַלגערען אין דער פרעמד. דער „רויטער קרייץ" גיט נאָך אַלץ אַרויס עסען פאַר די געליטענע און ספּעציעל כשר'ע מיטאָגען פאַר די יודישע געליטענע.

די אַקציע פון באַראָנעסע פאַר'ן יודישען יתומים-הויז אין ווין

ווין, (יט"א) באַראָנעסע קלאַריסע ראָטשילד, געב. מאָנטעפיאָרע, האָט אונטערגענומען אַ רייה עפענטליכע אַקציעס צו פערבעסערען דעם בודושעט פון יודישען בית־יתומים אין ווין, די באַראָנעסע האָט איינגעלאַדען הונדערטער פריינד פון דער יודישער אינסטיטוציע אויף אַ בעזוך, אין די בעריהמטע ראָטשילד ב־ גאָרטענס, וועלכע געהערען צו די שעהנסטע זעהענסווירדיגקייטען פון ווין. די הכנסה פון דער פעראַנשטאַלטונג איז צוגעפאַלען דעם בית־היתומים.

גלייכצייטיג אָרגאַניזירט די באַראָנין נאָך אַנדערע פעראַנשטאַלטונגען לטובת דעם בית־היתומים.

פאַקטישער „נומערוס קלאַוזוס" אויפ'ן לעטלענדישען אוניווערזיטעט

ריגע, (יט"א) אַ פאַקטישער „נומערוס קלאַוזוס" ווערט איינגעפיהרט אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט פון לעטלענדישען אוניווערזיטעט דורך דעם בעשלוס, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען פון סטודענטען־ראַט, דער בעשלוס זעהט פאָר, אַז דאָקטוירים, וואָס האָבען געענדיגט אויסלענדישע אוניווערזיטעטען, זאָלען דאַרפען האַלטען קאָנקורס־עקזאַמענס אין לעטלענדישען אוניווערזיטעט (אויף לעטיש), צוגלייך מיט די סטודענטען, וואָס עקזאַמינירען זיך אין אוניווערזיטעט צום ערשטען מאָל. אַזוי ווי די, וואָס ענדיגען אויסלענדישע אוניווערזיטעטען בעהערשען נישט גוט די לעטישע שפּראַך, בעדייט דער דאָזיגער בעשלוס אַ פאַקטישען נומערוס קלאַוזוס. אַזוי ווי ס'רוב שטודירענדיגע אין אויסלאַנד זענען יודען. איז דער דאָזיגער בעשלוס אין דער ערשטער שורה געווענדעט געגען די יודישע מעדיקער.

נייער פאַלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאַלקסבלאַט

מאָנטאָג
18
ב
סיון תרצ"א

מאַי
זון־אויפגאַנג 3.45
זון־אונטערגאַנג 7.29

היינט — שטרייק פון טאַקסובקעס
ווערט געדויערען ביז האַלבער נאַכט

(פ) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איינפיהרען פון 1. אַפּריל אָן דעם נייעם געזעץ וועגען בעשטייערען די אויטאָס לטובת דעם וועגען־פאָנד, האָבען די בעזיצער פון די טאַקסובקעס בעשלאָסען אויף זייער נעכטיגער פערזאַמלונג צו פּראָקלאַמירען אויף היינט אַ פּראָטעסט־שטרייק פון די לאָדזער טאַקסובקעס. דיזעלבע פערזאַמלונג האָט אויך בעשלאָסען תיכף אוועקצושיקען אַ פּראָטעסט־מעמאָריאַל אין מיניס־טעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען. עס איז אויסגע־וועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע שטרייק־קאָמיסיע. אויך אינהאַבער פון געוועלבער, וואָס האַנדלען מיט טיילען פון אויטאָס וועלען היינט צוגעמאַכט. דער שטרייק ווערט זיך ענדיגען 12 בייטאָגס.

די אָנפאַלער אויף משה סליעפּון
זענען זיינס אַנ'איידעם און זיינס אַנ'אייניקעל

דער צושטאַנד פון משה סליעפּון (משה „קור־בעוואַל"), וועלכער איז שבת פאַרנאַכט בעפאַלען געוואָרען און שטערבליך צושטאָכען געוואָרען, איז נאָך אַלץ אַ זעהר שווערער. סלעפּון האָט בעקומען 2 טיפע וואונדען מיט אַ מעסער: איינע אין האַלז און די צווייטע אין די פּלייצעס. סליעפּון איז אָפּ־געלאָפען זעהר פיל בלוט און צוליב דעם האָט ער לאַנג נישט געקענט קומען צום בעוואוסטזיין.

נעכטען האָט ער אויף אַ געוויסער צייט צו־ריקבעקומען דאָס בעוואוסטזיין און צוליב דעם איז די אויספאָרשונגס־מאַכט אַוועקגעפאָהרען אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקא־גאַס, וואו ס'געפינט זיך דער פערוואונדעטער און האָט אָנגענומען פון איהם ערקלערונגען. דער פערוואונדעטער האָט גע־זאָלט געבען סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען, אַז דעם אָנפאַל זענען בעגאַנגען זיינע זעהר נאָהענטע פאַ־מיליען־מיטגלידער. דעם אָנפאַל האָט געזאָלט פאַר־קומען אויף פאָלגענדען אופן:

שבת נאָכמיטאָג איז משה סליעפּון געשלאָפען, דאַן האָט ער זיך אויפגעהויבען און זיך אַוועקגע־זעצט אויפ'ן באַלקאָן פון ערשטען שטאָק, וואו ער וואוינט. איינע פון זיינע נאָהענטע משפחה־מיט־גלידער האָט איהם דאַן אַראָפּגענאַרט אויפ'ן גאַס, זאָגענדיג, אַז מ'דאַרף איהם האָבען, אַזוי נאַר, ווי ער איז אַראָפּ אויפ'ן גאַס האָט איינער פון זיינע משפחה־מיטגלידער איהם אַ כאַפּ־געטון פאַר'ן האַלז און דער צווייטער אַ יונגערער האָט איהם אַ־ריינגעשטאָכען פון הינטען צוויי מאָל אַ גרויס מע־סער.

דער שווער פערוואונדעטער האָט געמאַכט אַ געוואַלד. ס'זענען זיך צונויפגעלאָפען מענשען און די אָנפאַלער איז געלונגען נעלם צו ווערען. ווייטער געדענקט דער פערוואונדעטער מעהר גאָרנישט.

די פּאָליציי האַלט די נעמען פון די אָנפאַלער דערווייל בסוד. אַרעסטירט זענען דעם שווער־פער־וואונדעטענס אַ זוהן הערשעל און אַנ'איידעם מאַ־בעלי האָפמאַן. ס'ווערט אויך געזוכט דעם פער־וואונדעטענס אַנ'אייניקעל חיים, וועלכער איז פער־שוואונדען געוואָרען.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט הערשט צווי־שען דער משפחה סלעפּון געוואַלדיגע מחלוקות, צוליב דער ירושה, וואָס איז זיי געבליבען פון דער מוטער, וועלכע איז מיט אַ צייט צוריק גע־שטאָרבען. סליעפּון פערמאָגט אַ גרויס הויז אויף אַלעקסאַנדער־גאַס 8. דער אַלטער סליעפּון האָט מיט זיינע קינדער גאָרנישט געוואָלט רעדען וועגן דער ירושה און צוליב דעם זענען דאָרט פאָרגע־קומען שטענדיגע אַוואַנטורעס. דער ברוגז האָט זיך נאָך פערשטאַרקט, ווען דער אַלטער האָט אָפּ־געשריבען זיין גאַנץ פערמעגען די קינדער פון זיינע צווייטע זיהן און פאַר די איבריגע זיהן און טעכטער האָט ער גאָרנישט געוואָלט געבען. דער דאָזיגער אומשטאַנד האָט געזאָלט זיין די דירעקטע סיבה צום אָנפאַל. וועלכער האָט שיער נישט געקאָסט דאָס לעבען פון דעם 68־יעהריגען משה סליעפּון.

ווי מיר דערוויסען זיך אין דער לעצטער מינוט האָט די פּאָליציי טאַקע פעסטגעשטעלט, אַז די אָנפאַלער זענען דער איידעם פון פערוואונדעטען, מאַנעלע האָפמאַן, וועלכער האָט איהם געהאַלטען ביים האַלז, און דאָס אייניקעל חיים סליעפּון, וועל־כער האָט איהם אַריינגעשטאָכען דאָס מעסער.

די קהלה ווערט מוזען איבערנעהמען די שחיטה
אַזוי פאָדערט די וואָיעוואָדזטווע פון דער פערוואַלטונג

נעכטען אין אָוונד איז פאָרגעקומען די לעצטע פערוואַלטונגס־זיצונג פון דער איצטיגער פּראָווי־זאָרישער קהלה־פערוואַלטונג.

ביים אָנהויב פון דער זיצונג האָט מען בע־עהרט מיט אויפשטעהן דעם אָנדענק פון ערשט־פערשטאָרבענעם וויצע־פאָרזיצער פון קהלה־ראַט מאיר אייזנער ז"ל.

דאַן זענען ערלעדיגט געוואָרען אַ רייה לויפענ־דע ענינים. דעם לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסע־לעוויטש איז בעשטימט געוואָרען אַנ'איינמאָליגע סובסידיע אין דער הויך פון 200 זל.

אין דער פערוואַלטונג פון מושב זקנים איז דעלעגירט געוואָרען דאָזאָר פּליוואַצקי.

ווייטער איז איבערגעלייענט געוואָרען אַ בריף פון סטאַראָסטא, אין וועלכען ס'ווערט געזאָגט, אַז די וואָיעוואָדזטווע שיקט דאָס לעצטע מאָל איבער דעם קהלה־בודזשעט פון לאָדז אָהן די פּאָזיציעס פון הכנסה און הוצאה פון דער לאָדזער שחיטה. די וואָיעוואָדזטווע פאָדערט אויף די קהלה־פער־וואַלטונג ביז'ן 1. אָקטאָבער 1931 אויסצואַרבייטען אַ פּלאַן פון איבערנעהמען די שחיטה.

פאַר די געליטענע בעת דער פערפּלייצונג אין דיסנא (ווילנער קאַנט) איז בעשטימט געוואָרען 200 זל.

ווייטער איז גענומען געוואָרען צו קענטניש דער קאַסע־בעריכט פאַר'ן חודש אַפּריל אויף דער סומע פון 169,356 זל. און די אויסגאַבען פון דער סאָציאַלער הילפס־קאָמיסיע אויף 18 טויזענד.

אויפ'ן אָרט פון פערשטאָרבענעם מאיר אייזנער איז דעלעגירט געוואָרען אין קוראַטאָריום צו פער־וואַלטען מיט'ן לעגאַט פון קאַרפּ, דאָזאָר פּליוואַצקי.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אַדורכצופיה־רען אויפ'ן קהלה־חשבון דעם רעמאָנט אין דעם לאָקאַל פאַר דער נייער תלמוד־תורה אויף גאַפּלאַנ־סקא־גאַס. דער רעמאָנט דאַרף קאָסטען 10 טוי־זענד זלאָטיס. דאָס לאָקאַל ווערט געדונגען ווערען אויף 5 יאָהר און דירה־געלד ווערט קאָסטען 2000 זל. אַ יאָהר.

ס'איז אויך געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט וואָס ווערט די גאַנצע פינף יאָהר אָנפיהרען מיט דער תלמוד־תורה. אין קאָמיטעט געהערען: פּרעזעס מינצבערג, וויצע־פּרעזעס בערגער, וויינטרויב, שוויי־טאַלסקי, א. י. וואָידיסלאַווסקי, ל. פּליוואַצקי. דער קאָמיטעט האָט דאָס רעכט צו קאָאָפּטירען ביי־מיטגלידער.

צו גרויסע חכמים דאַרף מען נישט זיין
והא ראיה, אַז מען רעקלאַמירט זיך איבער — געווינט מען גאָרנישט דערביי

(א) ביי די איצטיגע ביטערע צייטען שפּילט מען אַ סך אויף דער לאָטעריע. די סבה איז: „אולי ירחם"... און אַז דערצו קומען נאָך צו געוויסע קאָלעקטורען, וואָס רעקלאַמירען זייער צעטעלדיגע סחורה, אַז איטליך צעטעל געווינט, און אַז אויב נישט, איז דער שפּילער פּטור פון משלם זיין, האָט איינער אַ לאָדזער יוד מיט'ן נאָמען יצחק ציצינער פון פּאָלודניאָווא 25 גענומען ביי לעמבערגער קאָלעקטורען פאַר 280 זל. צעטלען און האָט — נישט געוואונען. אַז נישט געוואונען, האָט ער נישט געוואָלט בעצאָהלען, און אַז עס איז נעכטען געקומען צו אַ געריכט, האָט מען איהם אַרויסגע־טראָגען אַ פּסק, אַז ער איז אין אָרדנונג, וואָרום דער אַדוואָקאַט זיינער האָט איהם צוגעשטעלט אין געריכט פלוג־בלעטלעך פון די דאָזיגע קאָלעקטאָרס, וואו עס ווערט בפירוש געזאָגט, אַז איטליך צע־טעל געווינט, און אויב נישט — חלילה — דאַרף מען פאַר צעטלען נישט בעצאָהלען.

גרויסע שרפה אויף פשענדזעלניאַנא גאַס

(א) נעכטען בייטאָג איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אינ'ם הויז אויף פשענדזעלניאַ 88 וואו איז דערהויפּט בעוואוינט פון אַרבייטער־משפחות. די שרפה האָט אָנגענומען אַ דראָהענדען כאַראַקטער, אין עס איז אַרונטער מיט'ן פייער די איינשטאָקיגע אָפיצינע און אַ רייה קעמערלעך פון די לאָקאַטאָרען. דער היזק בעטרעפט צוואַנציג טויזענד זלאָטיס. דריי משפחות זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ. די רעטונגס־אַקציע האָט געדויערט דריי שעה.

פּאַבאַר פון יאַהרגאַנג 1910

היינט, מאָנטאָג, שטעלען זיך:

פאַר דער פּאַבאָר־קאָמיסיע, נומער 1
(זאַקאָנטנע 82)

מענער פון יאָהרגאַנג 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט, די פאַמיליען נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

R. U.

פאַר דער פּאַבאָר־קאָמיסיע, נומער 2
(אָגראָדאָווא 34)

די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7־טען קאָמי־סאַריאַט — מיט די אותיות:

T W

פאַר דער פּאַבאָר־קאָמיסיע, נומער 3
(על. קאָשטשושקי 21)

פּאָבאָראָווצעס פון 1909 קאַטעג. B פון 8 קאָמי־סאַריאַט מיט די אָנפאַנגס־אותיות:

F R S Sz Sch T U W Z Ż

פאַר דער פּאַבאָר־קאָמיסיע פ. ס. או. לאָדז־פּאָוויאַט
(פּיעטרקאָווער 187)

פּאָבאָראָווצעס פון 10 און פון 1908,9 קאַט. A וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון רודא־פּאַביאַניץ מיט די פאַמיליען־נעמען

A B C D E F G H I J K

יודען! קויפט היינט די אָפּצייכנונג
לטובת דעם הילפס־פעראיין
„משמרת החולים"
וייל דערמיט העלפסטו דיינע קראַנקע ברידער

גייט פאָרזיכטיג

(2) גיטל גאָטהייל פון ציגעל־גאַס 16 איז נעכטען אַרונטערגעפאַלען פון די טרעפּען פון ציגעל־גאַס 1, וואו זי איז געווען צוגאַסט ביי איהרע בעקאַנטע, און דאָס זיין איהרס איז געווען אַזוי אומפאָרזיכטיג, אַז זי האָט זיך צוביראָכען דעם רעכטען פוס.

אַרעסטירט אַ לאָדזער יודישען יונגענמאַן אין טשענסטאָכאָוו

(א) אין טשענסטאָכאָוו איז אַרעסטירט געוואָרען דער 27־יאָהריגער יצחק בלומענקראַנץ, אַ לאָדזער איינוואוינער. ער ווערט בעשולדיגט אין פיהרען אַנ'אַנטי־מלוכהשע טעטיגקייט. ער איז ערשט מיט אַ קורצע צייט בעפרייט געוואָרען, נאָכן אָפּ־זיצען 3 יאָהר טורמע.

יודען!
פערשטאַרק דעם פאָנד ביים הילפס־פעראיין
„משמרת החולים"
קויפט די היינטיגע אָפּצייכנונג!

אַ בעלנות פון אַ דעזערטיר
ווען עס פעהלט איהם איין צו ענטלויפען

(2) דער דעזערטיר יאַן קוביאַק פון טשענ־סטאָכאָוו זיצט אָפּ זיין שטראָף אין לאָדזער מיליטער־טורמע. נעכטען, בעת ער איז איז געווען בע־שעפטיגט מיט נאָך אַרעסטאַנטען, ביי אַ בוי־אַרבייט אויף דאָמבראָווסקא גאַס האָט ער זיך פלוצים גע־לאָזט ענטלויפען. ס'איז קלאָר, אַז די טורמע־וואַך זשאַנדאַרמעריע און פּאָליציי האָט עס נישט גע־וואָלט טאָלערירען און מ'האָט איהם באַלד געכאַפּט. משיקאָווע איז אָבער דער פּרט, אַז קוביאַק איז לכתחילה געווען פערמשפּט אויף 20 חדשים זיצען, און 17 חדשים פון דער שטראָף איז ער שוין אָפּגעזעסען.

הכנות צו ד"י קהלה־וואַהלען

נעכטען אָוונד איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען אַ מיטינג ספּעציעל פאַר דער יוגענד. לענגערע רעדעס וועגען דער בעדייטונג פון דער איצטיגער וואַהל־אַקציע צו דער יודישער קהלה אונטער דער ציוניסטישער פאָהן האָבען געהאַלטען די ה"ה: טעמפּעלהאָף און רינגאַרט, וועלכע האָבען גערופען די יוגענד מיט־צוהעלפען צום נצחון פון דער ליסטע 12.

* * *

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ מאַסען מיטינג אין לאָקאַל פון צענטראַל יודישען האַנדווערקער־פער־באַנד, עס זענען אַרויסגעטרעטען די ה"ה פּרנס האָפמאַן, דיר. אָרדינאַנס א. א. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שטימען פאַר דער ליסטע פון צענטר. יוד. האַנדווערקער פערבאַנד ליסטע נ. 17.

* * *

נעכטען זענען פאָרגעקומען פערזאַמלונגען אין די פריזיר־ און טאַפּיצירער־מייסטער־פעראיינען. עס זענען אַרויסגעטרעטען פאָרשטעהער פון צענטר. יוד. האַנדווערקער פערבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4, און ס'זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס צו שטי־מען פאַר דער ליסטע נומער 17.

* * *

נעכטען 4 נאָכמיטאָג איז אין לאָקאַל פון קליינהענדלער־פעראיין זשעראָמסקיעגאָ 45 פאָר־געקומען אַ מיטינג געווידמעט די וואַהלען צו דער יודישער קהלה. לאַוויק יאָעל האָלט אַ גרעסערע רעדע וועגען די אויפגאַבען פון דער יודישער קהלה, און עס ווערט צולעצט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר דער ליסטע נומער 12.

אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ מיטינג אין זאַל „אייראָפּעיסקי" (זגערסקא 17) איינגעאָרדענט דורכ'ן ציוניסטישען וואַהל־קאָמיטעט, מיט רעדעס וועגען די אויפגאַבען פון דער יודישער קהלה און וועגען די ציוניסטישע פאָדערונגען אין דער קהלה זענען אַרויסגעטרעטען: דעפּ. ד"ר ראַזענבלאַט, לאַווניק אַלעקסאַנדער יאָעל, מ. ח. רומקאָווסקי א. א.

עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר דער ליסטע 12.

* * *

נעכטען 12 בייטאָג איז אין פילהאַרמאָניע זאַל פאָרגעקומען אַ גרויסער מאַסען מיטינג. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען פּרעזעס דעפּ. ה' לייב מינצבערג, ה' פישעל ליבערמאַן, און ה' א. ז. פרידענזאָן, עס איז געוואָרען אָנגענומען אַ געהעריגע רעזאָלוציע וואָס פאָדערט אויף דאָס גאַנצע אָרטאָ־דאָקסישע לאָדז צו שטימען און צו אַגיטירען פאַר די ליסטע 18 און דערמיט איז די פערזאַמלונג גע־שלאָסען געוואָרען.

* * *

אויפ'ן מיטינג פון ציוניסטישען אַרבייטסבלאָק (ליסטע נומער 15) וואָס איז פאָרגעקומען נעכטען אָוונד אין לאָקאַל פון „התאחדות" איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען די רעזאָלוציע צו שטימען פאַר דער ליסטע 15.

* * *

נעכטען איז אין לאָקאַל פון „צעירי מזרחי" פאָר־געקומען אַ גרויסע יוגענד פערזאַמלונג, געווידמעט די צוקונפטיגע קהלה וואַהלען, עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַרבייטען פאַר דער ליסטע נומער 16.

* * *

נעכטען זונטאָג דעם 17/5 ד. י. איז פאָרגעקו־מען אַ יוגענד מיטינג פון די ליסטע 13 ס'איז אָנגע־נומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע אַקטיוו אָנטיילצונעמען אין וואַהל־קאַמפּאַניע און צופיהרען אַ פערצווייגטע אַגיטאַציע פאַר די ליסטע פון פעראייניגטע חסידים און בעל־בתישע יודען אין לאָדז נומער 13.

* * *

נעכטען זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ מיטינג אין „נותן לחם" איינגעאָרדענט דורך דעם קליינהענדלער־ און דעטאַליסטען בלאָק. מיט רעדעס זענען אַרויסגע־טרעטען ראַטמאַן פ. כאַרי, פרייס, טייטעלבוים, העל־פאַנד, אַבראַמאָוויטש א. א.

* * *

אין לאָקאַל פון צענטראַלען ראָד־פּערקער־פעראיין פילסודסקיעגאָ 43 איז אונטערן פאָרזיץ פון א. גראָסמאַן פאָרגעקומען אַ מיטינג ווי עס זענען אַרויסגעטרעטען אַדוו. יוסף ווייצמאַן, ראַטמאַן כ. כאַרי, אַבע מילראָד, יהושע גליצענשטיין און אַנ. איינשטימיג פון אַלע אָנוועזענדע איז אָנגענומען געוואָרען צו שטימען פאַר די ליסטע נומער 6.

* * *

אין לאָקאַל פון לוין־וועבער ברזשעזשינער 7 איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון טישלער וועגען די וואַהלען צו דער קהלה עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר דער ליסטע נומער 7.

א ריזיגע שרפה אין קאזשימיעזש הינטער לאדז

עס זענען אפגעברענט געווארען 39 דארפס־ווירטשאפטען

(2) אויף דער זומער־וואוינונג קאזשימיערזש, הינטער לוטאמירסק איז נעכטען ביינאכט אויסגע־בראכען א ריזיגע שרפה. אין משך פון עטליכע מינוט איז א ריזיגער שטח געשטאנען אין פלא־מען. די אנגעקומענע פייערלעשער האבען געקאנט קנאפ וואס אויפטון. דער קאמף מיט דער פייער־סטיכיע האט געדויערט א גאנצע נאכט. בסך הכל זענען אפגעברענט געווארען 34 דארפס־ווירטשאפ־טען מיט לעבעדיגען און טויטען אינווענטאר, און דער היזק בעטרעפט העכער 300 טויזענד זלאטיס. א סך פויערים האבען זיך שטארק אפגעבריהט בייס פרובען ראטעווען זייער פערמעגען.

פייערליכע ערעפנונג פון א״י באזאר

(—) נעכטען אין אווענד איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון ארץ־ישראל־באזאר ביי דער געזעלשאפט „למען תוצרת ארץ־ישראל.

עס זענען אנוועזענד געווען פערטרעטער פון א רייה אינסטיטוציעס, ציוניסטישער קאמיטעט, דעלע גאט פון ארץ־ישראל ה׳ ברולאי און יודישע פרעסע.

ה׳ זיידע עפענט די פייערונג מיט א בעגריסונג פאר אלע געסט און גיט א קורצען איבערבליק איבער דער ביז איצטיגער טעטיגקייט פון דער געזעל־שאפט, ער פיהרט אויס, אז מיט׳ן פערברייטען די ארץ־ישראל פראדוקטען פערשטארקט מען דעם ישוב אין א״י. וואס שייך לאדז, זאגט ער, אז דא האט זיך דער עקספערימענט גוט איינגעגעבען.

ה׳ ד״ו ברודע האלט דאן א בעגייסטערטע רע־דע אין שניידט איבער די באנד, און דערמיט געעפ־ענט דעם איינגאנג צום באזאר. דער עולם בעזוכט דערט דאן די אויסשטעלונג און ביי א גלעזעל כרמל האלט דעס. ד״ר ראזענבלאט א לענגערע רעדע אין וועלכע ער פיהרט אויך אויס, אז פאר׳ן ישוב ארץ־ישראל איז דאס נוצען א״י פראדוקטען די וויכטיגסטע אונטערשטיצונג.

ה׳ ברולאי בעגייסטערט דעם עולם מיט א טעמ־פעראמענטפולער רעדע אין וועלכע ער זאגט צווי־שען אנד. אז נישט מיט פאליטיק וועט א״י געבויט ווערען נאר מיט פראקטישע ארבייט.

צום סוף רעדט נאך ה׳ משה העלמאן און די פייערונג ווערט געשלאסען.

אימפאזאנטע פייערונג פון „לינת הצדק"

ביים בענייען אנ׳אויטא פאר דער נאכט־פאגאטאוויע

נעכטען איז אויפ׳ן פלאץ פון די פייערלעשער אויף קאנסטאנטינער 4 פארגעקומען די באמת אימ־פאזאנטע פייערונג ביים בענייען דעם נייעם גרוי־סען בעקוועמען סאניטאר־אויטא פאר די־ נאכט־פאגאטאוויע פון לינת הצדק. דער אויטא איז גע־שענקט געווארען דורך ה׳ א. י. גראסלייט.

אויפ׳ן פלאץ פון די פייערלעשער האבען זיך פערזאמעלט טויזענדער יודען, וועלכע האבען אזוי ארום געוואלט ארויסווייזען דער נאכט־פאגאטאוויע די אנערקענונג און סימפאטיע פאר איהר נוצליכער ארבייט.

11 א זייגער האט זיך אין זאל פון די פייער־לעשער אנגעהויבען א פייערליכע אקאדעמיע. ס׳זענען אנוועזענד געווען די אנגעזעהענסטע געזעל־שאפטליכע טוער ב ייאונז אין שטאט און פאר־שטעהער פון צעהנדליגער געזעלשאפטליכע אינ־סטיטוציעס.

ביים פרעזידיום טיש געפינט זיך פרעזעס פון „לינת־הצדק" יעקב שטערן, פרוי בענדער, פרוי קאפטשאווסקא, ד״ר סארנא, א. שטיינשניידער אין הילארי שטרוויוויס.

נאך דעם ערעפנונגס־מארש פון „בר־כוכבא" ארקעסטער עפענט די פייערונג פרעזעס שטערן און לאדענט איין אין פרעזידיום דעם נדבן ה׳ גראסלייט, ד״ר טאכטערמאן און פולק. ד״ר קאמעלהאר.

וועגען דער ארבייט און ענטוויקלונג פון לינת־הצדק רעדען די ה״ה ד״ר סארנא און הילארי שטראוויס דער לעצטער ווייזט אן אויף דעם וואס בישט דער מאגיסטראט און בישט די יודישע קהלה ווייסט ווי אפצושאצען די ארבייט פון אזא וויכטיגער אינ־סטיטוציע.

דאן בעגריסען די שטאטישע סטאראסטווע, משה העלמאן, מ. ח. רומקאווסקי אין נאמען פון די אינ־סטיטוציעס וואס זיי פערטרעטען, דאן וויזא, „טאז", מחזקי חולים, בר־כוכבא פרעזעס וואלף, און אנדערע נאכ׳ן פערשרייבען זיך אויף דער אנדענקס־טאוועל געהט דער עולם אראפ אויפ׳ן פלאץ, ווא זה׳ גראס־לייט אין בעגלייטונג פון די פרויען בענדער און קאפטשאווסקא שניידט איבער די באנד צו דער פאגאטאוויע. ס׳ווערען איבערגעגעבען פיין אויס־געפיהרטע אדרעסען פאר דעם סעניאר פון דער נאכט־פאגאטאוויע ה׳ י. א. גראסבערג און פאר דער קאמיסיע וואס פיהרט די נאכט־פאגאטאוויע אויף די הענד פון פארזיצענדער ה׳ שטראוויס.

ה׳ שטראוויס זאגט צו אין נאמען פון דער קאמיסיע ווייטער צו ארבייטען אויף צו לינדערען די נויט פון טויזענדער אומגליקליכע.

מיט דעם איז די פייערונג געשלאסען געווארען.

נעכטען האט דער נדבן ה׳ גראסלייט דאס ערשטע מאל דיזשורירט אין דער פאגאטאוויע.

אויפגעהאנגען אויף א בוים

עטליכע פויערים האבען נעכטען געפינען הענגען אויף א בוים אין וואלד נעבען דעם דארף מיקאטשיצע וואלע הינטער לאדז, אנ׳עלטערע פרוי. ווי ס׳האט זיך ארויסגעוויזען איז די אויפגעהאנגענע די 55 יעהריגע לאדזער איינוואוינערין יאנינא וועסאלאווסקא פון ווספולנע 8. די סבה פון זעלבסט־מארד איז נישט פעסטגעשטעלט.

ליקווידירט דער שטרייק פון די וועבער אין אזארקאוו

עס האט זיך פערענדיגט דער שטרייק פון די וועבער אין אזארקאוו, וואס האט געדויערט א וואך צייט. די וועבער האבען בעקומען א הוספה 3 פראצענט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען.

(2) היינט דיזשורירען: מ. קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), ס. סיטקעוויטש (קאפערניק 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), וו. סאבאלע־וויטש און וו. שאט (פזשעיאזד 19), מ. ליפיעץ פיעטריקאווער 193), מ. ריכטער און ב. לאפאטא (11. ליסטאפאד 86).

א שרפה אין קאלי

(2) אין קאלי, גמינע ראדאגאשטש איז נעכטען אין גאנצען אפגעברענט געווארען די ווילע פון דעם לאדזער איינוואוינער משה גראסמאן. דער היזק בעטרעפט 20 טויזענד זלאטיס. פאליציי זוכט די שולדיגע.

היינט בלימעל־טאג לטובת דעם הילפס־פאראיין משמרת החולים

דער פילאנטראפישער הילפס־פאראיין „מש־מרת החולים" גיט ארויס טעגליך צעהנדליגער מעדיצינען און ערצטליכע הילף פאר ארימע קראנ־קע. זייט א לענגערער צייט געפינט זיך דער פאר־איין „משמרת החולים" אין א שווערער מאטעריע־לער סיטואציע. דעריבער דארף די יודישע בע־פעלקערונג פון לאדז העלפען פערשטארקען דעם פאנד ביי דער דאזיגער אינסטיטוציע. ס׳איז צו האפען, אז דער בלימעל־טאג וועט האבען דעם געווינשטען ערפאלג.

געשאסען אין דער לופטען

און פערהאלטען 2 „פויגלען" אויף דער ערד

א פאליציי־פאטרול האט פאריגע נאכט אנ־געטראפען אויף 2 פערדעכטיגע פערשוינען, וועל־כע האבען געטראגען אויף די פלייצעס גרויסע אנגעפאקטע זעק. געווען איז עס אויף מארישינער גאס. האט מען זיי געהייסען שטיין בלייבען. זיי האבען זיך נישט געפאלגט, און זיך געלאזט לויפען צום יודישען בית עולם. די פאליציאנטען האבען דאן אויסגעשאסען אין דער לופט, און די 2 בחו־רים האבען זיך דערשראקען און געבליבען שטיין.

דער סוף איז, אז די 2 גנבים וואצלאוו לישיעצקי און אנטאני ניידעל האט מען אריבער־געשיקט אין טורמע, און דעם „אינהאלט" פון די זעק, ווי, למשל, מלבושים, וועש, געשיר האט מען אפגעשיקט צו זייער באלעבאס י. ליפמאן אויף זאווישא 27.

העלפט מיט

צום ערפאלג פון דעם היינטיגען בלומעל טאג לטובת „משמרת החולים"

און קויפט די אפצייכנונגען

דאקטוירים־צוזאמענפאהר

נעכטען איז אין ווארשא פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון דאקטוירים, וועלכע זענען בע־שעפטיגט אין שפיטאלען.

דער צוזאמענפאהר האט זיך אויך פערנומען מיט ענין שפיטאלען און איז צוזאמענגערופען גע־ווארען דורך דער „טאז"־צענטראלע.

פון לאדזער „טאז" זענען געפאהרען צום צוזאמענפאהר די דאקטוירים שווייג, שיפמאן, וואלפזאן און קלויזענבערג.

א נייע פערוואלטונג אין פיש־סוחרים פאראיין

זונטאג, דעם 10־טען מאי, איז אונטער דעם פארזיץ פון ה׳ נתן לייבאוויטש פארגעקומען די גענעראל־פערזאמלונג פון פיש־סוחרים־פאראיין עס איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג, אין וועלכער עס זענען אריין: יואל לובאכינסקי (פרע־זעס), ישראל קרויזע (וויצע־פרעזעס), מאטע קאצש־מערעק (קאסירער), וואלף לובאכינסקי (עהרען־סעק־רעטאר, ברוך אראנאוויטש און אברהם לובאכינסקי (קאנדידאטען), נתן לייבאוויטש און משה ווראנע, (אין דער רעוויזיאנס קאמיסיע) לייבוש קרויזע און מענדיל מאטעס קאצשמארעק, עקאנאם: שלמה לייבאוויטש.

100־ער קראנקע

ווארטען אויף דאקטוירים און מעדיצינען. דאס גיט „משמרת החולים"

העלפט איהם אין זיין ארבייט.

קויפט היינט די אפצייכנונגען.

פון 4 יאהר אויף 1 יאהר

האבען בעקומען אין אפעלאציע־געריכט די לאדזער פאבריקאנטען, וואס זענען געמשפט געווארען פאר אונטערצינדען זייער פאבריק

אין ווארשאווער אפעלאציע־געריכט איז בע־טראכט געווארען דער פראצעס פון די לאדזער פאבריקאנטען מיכאל רובין, יוסף צוקער, משה שייגפארבער, פרוי רבקה רובין, א געוויסער חיים מפעקסאר פון שיעראדז, וועלכע זענען בשעתו לויט אנ׳אורטייל פון לאדזער קרייז־געריכט, פער־משפט געווארען צו 4 יאהר שווערע טורמע יע־דערער פאר׳ן אונטערצינדען א פאבריק (אויף קאשטשיושקי 10), מיט׳ן צוועק אפצונעהמען אסע־קוראנץ – 30 טויזענד דאלאר.

דאס אפעלאציע־געריכט האט געלינדערט די שטראף פון די בעשולדיגטע פון 4 יאהר אויף 1 יאהר יעדערען, פעררעכענענדיג דעם פרעווענק־ארעסט.

טושין האט בעזיגט לאדז...

בלוטיג געשלעג צווישען טושינער און לאדזער מויער־ארבייטער

(2) אין טושין ווערען איצט געבויט א רייה ווילעס אויף פארצעלירטע ערד־שטחים. די בוי־ארבייטען פיהרט אן דער מויער־מייסטער יאן מא־טשיעיעווסקי. אזוי ווי צווישען איהם און זיינע ארבייטער איז פאריגע וואך ענטשטאנען א סכסוך, האבען די לעצטע פערשטרייקט, און דער מייסטער האט אראפגעבראכט פון לאדז אנדערע מויערער.

דער רעזולטאט דערפון איז געווען, אז די טא־מאשאווער מויערער זענען שבת פארנאכט בעפאלען די לאדזער, און ס׳האט אויסגעבראכען א בלוטיג געשלעג אויף האמערס, קירקעס א. ד. גל. די לאד־זער זענען געפאלען, ווי די פליגען, ווייל די טו־שינער זענען געווען אין דער מעהרהייט. אזוי אז פאגאטאוויע האט געמוזט דריי שווער פערוואונדעטע לאדזער מויערער (וענעלעווסקין, קאוואלטשיקען און טשובאקען) אפפיהרען אין שפיטאל. פאליציי האט ארעסטירט עטליכע פערזאן און פיהרט אנ׳אויס־פארשונג.

שוין טעטיג PRYWATNE שוין טעטיג

Pogotowie Lekarskie

ZIELONA 6, tel. 123-33

tel. 123-33 — tel. 123-33

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביים טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מאנטאג, דעם 18־טען מאי

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק־ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" – פון עס זעלבען טאג. –

דאס ווירקזאמע בעזייטיגען פון זומער־שפרינ־קעלעך און לעבער־פלעקער פערשאפט בעת די איצטיגע היצען א סך זארגען.

דאס איז פאר א סך פרויען א גרויסער קרבן צו מוזען רעזיגנירען פון זון־באדער אויס מורא געגען פערמאוסען דאס פנים. אבער די פראק־טיק האט בעוויזען, אז א בעדייטענדע צאהל פרע־פאראטען האבען נישט געבראכט די געווינשטע רעזולטאטען, אבער גאר פעראורזאכט א הויטן אויסשיט. פון די דאזיגע פרעפאראטען פערדינען א בעזונדערן לויב די אריגינעלע אפטייק־פרעפארא־טען פון אפטייקער לעשניצער, וועלכע האבען זייט צעהנדליגער יאהרען געגעבען אויסערגעוועהנליכע רעזולטאטען אלס איינע פון די ווירקזאמסטע און אונשעדליכע מיטלען, וואס האבען זיך ערווארבען די אלגעמיינע אנערקענונג.

הילפס־פאראיין „תומכי אורחים"

אויף דער זונטאג׳דיגער קאנסטיטואירונגס־זיצונג פון דער פערוואלטונג זענען די אמטען פער־טיילט געווארען אויף פאלגענדען אופן: פרעזעס וו. מארקוספעלד, 1־טער וויצע־פרעזעס י. בעכער, 2־טער וויצע־פרעזעס ל. איזביצקי, עהרען־סעק־רעטאר, י. זאלץ, קאסירער א. מ. ווינטרויב, די פערוואלטונג האט בעשלאסען שוין אינטערצונעמען א גרעסערע אקציע פאר די ארימע פאמיליעס אויף שבועות.

פרעמיערע פון „יאנקעל דער שמיד"

קומט פאר היינט אין דוד הערמאן טעאטער

היינט מאנטאג פונקט 9 א זייגער אווענד קומט פאר אין יוד. קאמערעל־טעאטער, אל. 1 מאי 2 די צווייטע פרעמיערע פון דוד פינסקיס קאמעדיע אין 3 אקטען „יאנקעל דער שמיד".

די פיעסע ווערט איצט אויסגעפיהרט אין דוד הערמאן טעאטער אין א גאנץ נייער אינסצע־ניזאציע און רעזשי, וועלכע איז נאך ביז איצט נישט געשפילט געווארען. דאס דארף זיין א רע־וואלאציע־פארשטעלונג פאר אלע ליבהאבער פון אנ׳עכט־יודישער פאלקסטימליכער קאמעדיע.

בילעטען פון 6 אווענד אין קאסע פון טע־אטער.

ווי־אזוי צו דערהאלטען די גייס־טיגע און פיזישע קרעפטען?

אויף דער דאזיגער וויכטיגער פראגע וועט איהר דערהאלטען אנ׳ענטפער און ערקלערונגען צוזאמען מיט א פראבע דאזע „פרעגאלין" פון ד״ר מעד. ה. שולצע גענצליך בחנם, און אהן פערפליכטיגונג. מיר מאכען אויפמערקזאם אויפ׳ן אנאנס, וועלכען מיר בעטען איבערצולעזען אין אייגענעם אינטעע־רעס און אנצושרייבען צו

Dr. med. H. Schulze G. m. B. H.

Berlin Charlottenburg 2

קאנצערט פון מאניעק נוימילער

אין זאל פילהארמאניע וועלען מיר האבען דאס פערגעניגען צו הערען און בעוואונדערן דאס קינסטלערישע פידעל־שפילען פון דעם לאדזער עלפיאהריגען טאלאנטפולען מאניעק נוימילער, וועלכען דאס ווארשאווער מוזיקאלישע פובליקום האט מיט בעגייסטערונג אויפגענומען. צווישען אנ־דערע קאמפאזיציעס וועט ער אויך שפילען ברוכ׳ס קאנצערט און אויך די בעריהמטע קאמפאזיציע פון בלאך „בעל־שם". מאניעק נוימילער מאכט מיט זיין שפילען און ריטם, מיט זיין שעהנעם טאן און טעכניק א געוואלדיגען איינדרוק אויף אלע צוהערער.

עס נעמט אויך אנטייל אין דעם קאנצערט די בעריהמטע קלאוויר־שפילערין עוגעניא מעלמאן אין ווארשא. אקאמפאנירען וועט דירעקטאר ס. רידער.

ווערענדע מוטערס

מוזען יעדע שטוהל־פערהאלטונג פערמיידען דורכ׳ן גע־ברויכען דאס ביטערוואסער Franciszka Józefa צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטעקשנעס

מעמאָריאַל פון „אָרט" צו די יודישע האַנדוו.-אָרגאַניזאַציעס

„אָרט" האָט צוגעשיקט צו די יודישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס פאָלגענדען מעמאָריאַל:

חשובע פריינד!

ווי אייך איז בעקאַנט האָט די געזעלשאַפט „אָרט" אין לאָדז אין מאַי 1930, איינגעאָרדענט אָוונט-קורסען פאַר האַנדווערקער, אויף וועלכע עס בעקומען אַ געהעריגע אַלגעמיינע אויסבילדונג, געפּאַסט צו די אינטערעסען פון געגעבענעם פאַך, די האַנדווערקער, וועלכע מוזען לויט'ן צעכען-געזעץ באַלייגען אַן עקזאַמען אין דער האַנדווערקער-קאַמער, כדי צו זיין בערעכטיגט צו פיהרען זייער וואַרשטאַט.

די פערוואַלטונג פון דער „אָרט"-געזעלשאַפט האָט זיך בעת דער גרינדונג פון די קורסען אָפּגעגעבען אַ גענויעם דין וחשבון פון דער אחריות, וועלכע זי נעמט אויף זיך, ווייל פון דער פּראַקטיק אויס'ן געביט פון פערשפּרייטען פאַך-בילדונג בכלל איז געווען בעוואוסט, אַז די גרינדונג פון אַ יעדען קורס איז קודם כל פערבונדען מיט בעדייטענדע הוצאות און צוליב דעם דויערענדען ווירטשאַפטליכען קריזיס איז וואָס ווייטער אַלץ שווערער צו בעקומען מאַטעריעלע מיטלען אויף געזעלשאַפטליכע צוועקען.

מיר האָבען אָבער געוואוסט, אַז די דאָזיגע קורסען זענען אַ דרינגענדע נויטווענדיגקייט, אַ געבאָט פון דער שעה פאַר די יודישע האַנדווערקער. די פּראַקטיק האָט אינגאַנצען בעשטעטיגט די דאָזיגע מיינונג. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז נישט נאָר צוליב'ן צעכען-געזעץ און האַנדווערקער-עקזאַמענס זענען די דערמאָנטע קורסען אַ נויטווענדיגקייט, נאָר פאַר יעדען האַנדווערקער בכלל, ספּעציעל פאַר די, וואָס האָבען נישט בעקומען קיין ענטשפּרעכענדע שול-בילדונג, — זענען די קורסען כמעט אַ לעבענספראַגע.

נישט אומזיסט האָבען די קורסען אַזאַ דערפאָלג: אין משך פון דער קורצער צייט פון 10 חדשים זענען אָנגעקומען 162 פערזאָן פון פערשידענע האַנדווערקער-פאַכען. צוליב דעם, וואָס די לאַגע פון האַנדווערקער בכלל איז אַ שווערע, איז אויף די קורסען בעשטימט געוואָרען אַ מינימאַלער שכר-לימוד פון 5—6 זל. אַ חודש, וועלכע די שילער זענען אויך נישט אימשטאַנד געווען צו צאָהלען און אַ בעדייטענדער טייל האָט פאַקטיש נישט געצאָהלט אפילו אָט דעם מיגימאַלען שכר-לימוד, וואָס האָט געדעקט קוים 20 פּראָצענט פון בעדערפעניש.

די קורסען זענען אָרגאַניזירט געוואָרען אין דער זיכערהייט, אַז די האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס, די צעכען און אפשר אויך די האַנדווערק-קאַמער אויף וועמען עס ליגט דער דירעקטער חוב צו שטיצען דעם יודישען האַנדווערקער אין זיין שווערער לאַגע און איהם מיטהעלפען צו פאַכמענישער אויסבילדונג — אַז אָט די אָרגאַניזאַציעס וועלען אונז מאַטעריעל שטאַרק אונטערשטיצען די קורסען צו פיהרען און זיי נאָך ווייטער צו ענטוויקלען אויף אַ ברייטערע באַזע.

צו אונזער גרעסטען בעדויערן האָבען מיר ביז'ן היינטיגען טאָג פון קיין שום האַנטווערקער-אָרגאַניזאַציע קיין מאַטעריעלע הילף נישט בעקומען און 80 פּראָצענט פון בודזשעט, וואָס בעטרעפט די רונדע סומע פון 8.500 זל. פאַר דער צייט פון 10 חדשים איז געדעקט געוואָרען פון דער „אָרט"-קאַסע, (וועלכע האָט די סומע זיך געבאָרגט און איז צוליב דעם געבליבען אַ בעל-חוב)

ליידער איז די לאַגע אַזאַ, אַז אויף ווייטער זענען מיר בשום אופן נישט אימשטאַנד צו טראָגען די לאַסט פון דעם דאָזיגען דעפיציט און ווען מיר זאָלען נישט בעקומען קיין געהעריגע הילף פון די האַנדווערקער אין אַנגעלעגענהייטען, וואָס געהערען נישט צו די אייגענטימליכע אויפגאַבען פון „אָרט", וועלען מיר נישט אימשטאַנד זיין, נישט נאָר די קורסען ווייטער צו פיהרען, נאָר אפילו געגען אונזער ווילען, נישט צו פערענדיגען די אָנגעהויבענע קאַמפּאַניע און די קורסען צו שליסען.

אויב די צוקונפט פון די האַנדווערקער איז די האַנדווערקער גופא אַזוי גלייכגילטיג און שפּי[...] די ראָל פון זייטיגע צושויער, קאָנען מיר בלויז [...] ויסדריקען בעדויערן צוליב דעם דאָזיגען פאַקט און זיך צוריקציהען פון דער אינטערנעמונגער טעטיגקייט לטובת די האַנדווערקער.

מיר טוען דעריבער אונזער חוב און ווענדען זיך צו אייך וועגען אַ בעדייטענדער מאַטעריעלער הילף פאַר די קורסען און בעטען אייך, דעם ענין גאַנץ ערנסט צו בעטראַכטען אויף דער נאָהנטסטער זיצונג פון אייער פערוואַלטונג און אונז געפעליגס מיטטיילען דעם ענטשפּרעכענדען בעשלוס.

מיט דרך ארץ

פּרעזעס **ש. ווישעוויאַנסקי**

פערוואַלטונג **א. לעקיך**

ב. קאַזימיערסקי

ד"ר ש. אייגער

ש. כץ.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

4 צעגעלניאַנאַ 4

פריהער צעגעלניאַנא 36 טעל. 90-216.

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער - שוועכע, אַלע אור אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 9 — 2 נאָכמ. און פון 5— 9 אָוונט

פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-צימער.

קאָנצערט-דירעקציע
ALFRED STRAUCH
tel. 213-84

זאַל פילהאַרמאָניע

מיטוואָך, דעם 20-טן מאַי 8.45 אָוו.

קאָנצערט פון

מאַניעק נוימילער

11-יעהריג. טאַלענטירטער פידעל-שפּילער

מיט'ן אָנטייל פון

Eugenia MELMANÓWNA

(פּאַרטעפּיאַן) וואַרשאַ

— פּראָגראַם: —

1) **מאָצאַרט:** סאָנאַטע ע-מאָל אויספ. נוימילער און ט. רידער.

2) a. **שאָפּין:** נאָקטורן פּיס-דור.
b. **שאָפּין:** פּרעלודיום דעס-דור אויספ. פּרל. ע. מעלמאַן.

3) a. **ברוך:** פידעל-קאָנצערט ג-מאָל
b. **בלאָך:** בעל-שם (אימפּראָוו.)
c) **ריעס:** פּערפּעטואום מאָבילע אויספ. מ. נוימילער.

4) **שטראַוס-גרינפעלד:** קאָנצערט פּאַראַפראַזע א. ד. ט. פון וואַלצען אָפּ. 56, אויספ. פּרל. ע. מעלמאַן.

5) a. **דוואָראַק-קרייזלער:** סלאַווישע טאַנץ-ווייזען ע-מאָל.
b. **סאַראַסאַטע:** ראָמאַנצע-אַנדאַלוזאַ.
c. **וויעניאַווסקי:** מאַזור פון אָפּ. 19 נ' 1, אויספ. מ. נוימילער.

אקאָמפּאַניאַמ. דיר. טעאָדאָר רידער

בילעטען פון 1.50 ביז 8 זל. צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע ווי אויך אין דער ביבליאָטעק פון י. נויטיל"ער פּיעטריק. 61

היינט „הירש לעקערט" לטובת דעם טאַפּיציר-צעך

מאָנטאָג דעם 18 מאַי קומט פאָר אַ גרויסע פאָרשטעלונג אין פילהאַרמאָניע, לטובת דער הלואה-קאַסע ביים טאַפּעציר-מייסטער-צעך אין לאָדז.

די פאָרשטעלונג וועט זיין אַ אַנ'אימפּאָזאַנטע.

די אויסגעצייכענטע טרופּע אין פילהאַרמאָניע מיט דעם בעקאַנטען אַרטיסט משה ליפּמאַן בראש וועט אויפפיהרען לייוויקס גרויסע ווערק „הירש לעקערט.

די פאָרשטעלונג וועט זיכער אונטערשטיצט ווערען דורך די ברייטסטע האַנדווערקער-מאַסען.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 18 מאַי 1931

11.58 צייט סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן-מוזיק 13,15 טאָג-פּראָגראַם און טעאַטער-און קינאָ-רעפּערטואַר. 13,25. הפסקה. 15.50 לעקציע פראַנצויזיש. 16,10 קאָמוניקאַטען פאַר שיפער און פישער. 16,15 פּראָגראַם פאַר עלטערע קינדער. 16,25 דיאַלאָגען, 16 45 גראַמאָפאָן מוזיק. 17,15 פאָרלעזונג. 1740 לייכטע מוזיק. 1845 פערשידענעס. 19,10 קאָמוניקאַטען פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. 19,25 גראַמאָפאָן - מוזיק 19,40 ראַדיאָ טאָג-פּרעסע, 20,00 אַקטועלע פאָרלעזונגען. 20,30 אָפּערעטקע „אגרי". 22,35 קאָמוניקאַטען.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער

אַלעע 1-טער מאַי 2 (ניי רעמאָנטירט) דירעקטאָר: דוד צעלמייסטער.

גאַסטשפּילען פון דוד הערמאַן-טעאַטער

מיט'ן אָנטייל פון פּרעמיער פון דער ווילנער טרופּע

יוסף קאַמען

היינט, מאָנטאָג, ד. 18-טען מאַי, 9 אָוונט פּרעמיערע!

„יאַנקל דער שמיד"

קאָמעדיע אין דריי אַקטען פון דוד פּינסקי.

אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן. קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון ד. פּינסקי.

ר' אהרן — — — — — יעקב קו-לענדער | יאַנקעל דער שמיד, זייער זוהן **יוסף קאַמען**
פרומע, זיין חבר — — **בת-שבע** | רפאל וואָכערניק — — **זלמן הירשפעלד**
טאַמאַרע, זייער פּלימעניצע **דינה קעניג** | רבקה, זיין ווייב — — **רבקה נערה**
שמחה, אַ בעל-עגלה — — **יחיאל ראַסאָוו** | חיים פסח, אַ שרבן — — **דוד בירנבוים**
מאַריאַשע, זיין ווייב — — **באַשע קאַהאַן** | ירחמיאל, אַ גזלן — —
***

מאָרגען, דינסטאָג צום צווייטען מאָל **יאַנקל דער שמיד** קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון דוד פּינסקי.

אינסצעניזאַציע און רעזשי: **דוד הערמאַן.** מוזיק: **פּראָפ. שפּערבער.**

דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: **יוסף שליוויאַק.** אדמינ. לייטער: **א. גאַריעלאָוו**

בילעטען צו בעקומען אין קאָנדיטאָריי פון ה' ראַשגאָלד (פּיעטריקאָווער 38) און פון 6 א זייגער אָוונט-אין דער קאַסע פון טעאַטער.

אייז

יעדען קוואַנטום צו ביליגע פרייזען ליפערט

Lodownia Południowa 22

tel. 190-48 i 191-26.

דער „פּוילישער שטערן"

33) סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט-קריג

די רעוויזיע איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען זעהר פּאָרזיכטיג: קודם האָט מען מאַרטאַן אַרויסגעקראָגען פון הויז אונטער עפּעס אַנ'אויסרייד, און אַרום אין הויף האָט מען פערשטעקט מענשען, וועלכע האָבען געדאַרפט בעצייטענס וואָרענען פאַר יעדען אומגעריכטען וויזיט פון בעלפאָרדס בעקאַנטע.

די רעזולטאַטען פון דער רעוויזיע האָבען איבער געשטיגען אַלע ערוואַרטונגען: אין דעם געהיימען שופלאָדעל פון בעלפאָרדס נאַכט-טישעל האָט מען געפונען אַ קאַרטע מיט אַ גענויער שילדערונג פון די מיליטער-אָפּטיילונגען, וואָס זענען אַוועקגעשיקט געוואָרען אויפ'ן פראָנט. די שילדערונג איז געווען אַ גענויע, און אין דערפיהרט געוואָרען ביז צו די לעצטע טעג.

עס איז אָבער בשום אופן נישט געלונגען פעסט צושטעלען, ווי-אַזוי און וועמען בעלפאָרד האָט איבערגעשיקט די אינפאָרמאַציעס.

איהם האָט ווייזט אויס אינפאָרמירט מאַרטימער, אָבער די גענויע אויספאָרשונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אויף דער פּאָסט און אויפ'ן טעלעגראַף, האָט נישט געגעבען קיין שום אָנווייזונגען וועגען דער קאָרעספּאָנדענץ צווישען מאַרטימער און בעלפאָרדען.

מאַרטימער גופא איז פערשוואונדען און צוגעגאַנגען געוואָרען, ווי אַ וואָלקען.

אַזוי איז, אין אַלגעמיינע שטריכען, געוועזען די געשיכטע פון בעלפאָרדס אַרעסט.

אין דעם דאָקומענט איז נאָר געווען צוגעגעבען, אַז מחוץ פינף-זעקס מאַן פון דער דעפּענזיווע איז קיינעם נישט געווען בעקאַנט, אַז דער אַרעסטירטער שטאַמט פון דייטשען.

די אינסטרוקציעס, וואָס האַרי האָט בעקומען זענען געווען קורצע און שאַרפע:

1) די וואַך איבערן הויז איז אַרונטערגענומען און איהר האַנדעלט פריי, אויף אייגענער אחריות; 2) אייך ווערט פערוועהרט אַרויסצוגעהן פון ישוב, ביז איהר וועט בעקומען נייע אינסטרוקציעס; 3) פערנאָטירט גענוי אַלע מינדליכע און שריפטליכע אינפאָרמאַציעס, וואָס איהר וועט בעקומען, ווי אומבעדייטענד, און ווי נישטיג זיי זאָלען זיך אייך נישט אויסווייזען. ווען איהר וועט האַלטען עפּעס פאַר נויטיג מיטצוטיילען, טעלעפאָנירט אויפ'ן נומער זיבענהונדערט אין סטעניגג און רופט זיך אָן בעלפאָרד. חוץ מזה גיט איבער אינפאָרמאַציעס דער פּערזאָן, וואָס וועט זיך מעלדען צו אייך, און וועט זיך אָנגעבען אַלס ה' עליאַס; 4) אויב איהר וועט זיך בעניטיגען אין אייליגער הילף, קלינגט אויפ'ן נומער זיבענהונדערט, און רופט אַרויס דעם ה' עליאַס. די הילף וועט דאַן אָנקומען אין משך פון פופצעהן מינוט. טון דאַרפט איהר עס אין פאַל פון אומבעדינגטער נויטווענדיגקייט; 5) חזר'ט זיך איין די אַלע אינפאָרמאַציעס, אויף אויסענווייניג און פערברענט זיי גלייך.

דריי פירטעל איינס איז האַרי געווען אויסגעוואַשען און אָנגעטון.

די פאַלשע באָרד האָט איהם אונאַנגענעהם געקיצעלט, אָבער אויסטון זי האָט ער נישט געטאָרט, ווייל אונטען ביים טיש האָט אויף איהם געוואַרט די טענצערין נור-על-דין.

איידער ער איז אַרויס פון שלאָפצימער, האָט ער גענומען דעם פּעקעל דאָקומענטען, איבערגעקוקט זיי, כדי גוט צו געדענקען, וואָס עס שטעהט אין זיי געשריבען.

ער האָט זיי אַריינגעוואָרפען אין קאַמין, און איבערגעלאָזט בלויז די רשימה פון בעלפאָרדס בעקאַנטע.

ער האָט איבערגעוואַרט ביז דאָס פייער האָט פערניכטעט די דאָקומענטען, און איז אַרונטערגעגאַנגען אין עס-צימער.

נור-על-דין איז שוין געזעסען ביים טיש אין דעם גרויסען צימער מיט די צוויי פענסטער צום גאָרטען.

זי האָט אויסגעזעהן אַ סך יונגער און שעהנער, ווי נעכטען: איהרע טונקעלע אויגען האָבען געפלאַקערט פונ'ם גלאַטען ראָזען פּנים אַרויס.

— גוט מאָרגען! — האָט זי פרעהליך בעגריסט דעם מאַיאָר — איהר ווייסט, איך בין שטאַרק הונגעריג. דאָס איז די דאָרפישע לופט!... איך האָב זעהר ליב דאָס דאָרף!

— איך האָף, איהר זענט גוט געשלאָפען? — האָט האַרי דעם מיידעל אַ פרעג געטון, קוקענדיג מיט ענטציקונג אויף דער מערקווירדיג שעהנער פרוי.

— אַזוי ווי אַ דער'הרג'עטע! — האָט זי זיך פונאַנדערגעלאַכט — ווילט איהר נאָכ'ן עסען מאַכען אַ שפּאַציר?... איהר וועט מיר ווייזען אייערע מערקווירדיגקייטען, און איך וועל אייך ווייזען, אַז איך קאָן אַרומגעהן אויף די שווערסטע וועגען און נישט ווערען מיד!

דער פריהשטיק איז אַדורך אין אַ זעהר פרעהליכער געמיטליכער שטימונג.

דערלאַנגט צום טיש — האָט די אַלטע מאַרטא, שפּרייזענדיג שנעל הין און צוריק.

די טענצערין איז געווען אויסגעצייכענט געשטימט.

סי האָט אָהן אַ שיער געפּלאַפּלט, און געוויילט האַרין מיט וויצען און אַנעקדאָטען פונ'ם טעאַטער-לעבען.

ווי אָבער רייצענד די דאָזיגע פרוי איז נישט געווען, האָט האַרי אויף אַ ווײַלע נישט פערגעסען וועגען זיין אויפגאַבע.

אונטערהאַלטענדיג דעם געמיטליכען פרעהליכען געשפּרעך, איז ער אומבעמערקט אַריבער אויף די לעצטע אויפטריטען פון דער טענצערין אין טעאַטער „פּאַלאַס", וועלענדיג אַזוי-אַרום אומבעמערקט צוקומען צום ענין מאָרד פון קווייטמאַנען.

אָבער דאָס, וואָס עס האָט איהם ספּעציעל איבערראַשט, איז געווען די אומגעריכטע ווענדונג. פון דער טענצערינס רייד:

— די איינציגע גוטע ערינערונג, וואָס סיוועט ביי מיר איבערבלייבען פון „פּאַלאַס" — האָט נור-על-דין דערקלערט, וועט זיין די בעגעגעניש מיט'ן אַלטען פריינד פון מיין יוגענד. איהר וועט אַוודאי נישט גלויבען, אַז איך וועל אייך זאָגען דאָס דעם מענשען האָב איך נישט געזעהן צוואַנציג יאָהר. זיין פאַמיליע איז קווייטמאַן. אָבער ווען איך בין געווען אַ קליינע אַקראָבאַטקע אין דער טרופּע פון די דיופאַנס, האָבען מיר אַלע גערופען „דער אַרטור". דאָס איז אַ מערקווירדיג וואוילער מענש, און די יאָהרען האָבען איהם אויף אַ האָר נישט געענדערט. אין דעם לעצטען אָוונט, ווען איך בין אויפגעטראָטען, האָט ער פערבעטען אַ קראַנק-וועראָרענעם אַרטיסט, און בעקאַנט מיך מיט זיין טאָכטער, אַ זעהר ליב מיידעל. איך וויל זיך זעהר זעהן מיט זיי, ווי נאָר איך וועל קומען קיין לאָנדאָן.

(פאָרזעצונג קומט).

דאָס לעבען אין סאָוויעט-רוסלאַנד

(רייזע-איינדרוקען*)

פון א. מיראָוו.

— פערשטעהט איהר מיר, מיינע קינדער זענען אין קוסלאַוואַרסק (קאַווקאַז). זיי האָבען מיר געלאָזען די „ביכעלעך" (פון קאָאָפּעראַטיוו) און איך בעקום זייער נאָרמע.

דער גבאי האָט געדאַרפט אַוועקגעהן, און איך בין געבליבען מיט דעם יודען, וואָס איז געווען נישט אַזוי סימפּאַטיש ווי זיין חבר.

ער בעשטעטיגט מיר, אַז דער יוד האָט טאַקע זעהר „וויכטיגע" קינדער. וועגען זיך דערציילט ער, אַז ער איז געווען אַמאָל אַ שטוב־מאַלער אין ווילנע. אַלע קינדער זיינע זענען ערוואַקסענע. אויך אויף סאָוויעטישע שטעלעס.

— מיין עלטערער זוהן איז אין שטאָט אַ גאַנצער „מאַכער", ער דרעהט די ראָד גרויס. ער איז געווען אין נ. פּ. או. דאָס איז אַ „זשאַנדאַרמסקי פּאָלקאָווניק" — איז ער מסביר דער טאַטע פון שטאָט־שען מאַכער. נאָר עס איז איהם דערעסען געוואָרען, פּאָנימאַיעטע (איהר פערשטעהט), אינטער־שרייבען די פּריגאָוואָרען (בעשלוסען) וועגען שי־סען, פּאָניעמאַיעטע, האָט ער עס געבראָשט (אַוועק־געוואָרפען), און ער איז איצט אויך אַ „שישקע" (אַ וויכטיגע פּערזאָן אין דער רעגירונג). אָבער ער פּאָטשיטאַיעט (שעצט) מיר. אהא ביי איהם דער טאַטע איז גאָר אַ גלויל (נישט קיין קלייניגקייט). און די אַנדערע קינדער אויך, איך וואוין איצט אין אַ דירה פון 5 צימערען. די קינדער זענען אינדערהיים, נו, זייט געזונד, מען דאַרף געהן צו מיטאָג, מאַכען אַ שנעפּסעל און זיך צולייגען.

וויפיל ליגען און וויפיל אמת האָט מיר געזאָגט דער צווייטער איזשדיווענעץ ווייס איך נישט. קיין שטאַרקען ציטרוי האָט דער לעצטער צו זיך נישט דערוועקט. דעם אופן ווי אַזוי ער האָט אַרויס־געזאָגט, אַז זיין זוהן איז געווען אַ זשאַנדאַרמסקי פּאָלקאָווניק איז געווען גאַנץ כאַראַקטעריסטיש.

אין זיין טאָן איז געלעגען אַ שטאָלצקייט, וואָס זיין פאָטער, דעם שמידערס, זוהן האָט דערגרייכט אַזאַ הויכען ראַנג, אַזש פון אַ פּאָלקאָווניק און דערצו נאָך אַ זשאַנדאַרמסקי, וועגען וואָס יודען אין פריי־הערדיגען ריסלאַנד האָבען נישט געקענט חלומ'ען. אַפילו דער עלטערער דור מוז האָבען געוויסע פער־גלייך־בעגריפען מיט די אַלטע קאַטעגאָריעס....

עס איז אָבער קיין ספק נישט, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג פון איין זייט דעקלאַסירענדיג יו־דען מיט איהר אַלגעמיינער פּאָליטיק, נעהמט דאָך אָן טריט, כדי די יודישע בעפעלקערונג צו פיהרען צו דער סאָוויעטישער פּראָדוקציע, עקאָנאָמיק בכלל איך וועל נישט רעדען וועגען דער אַלגעמיין בע־וואוסטער קאָלאָניזאַציע. איצט ווערט פיל געטון פאַר אינדוסטריאַליזאַציע פון דער יודישער יו־גענד. צום ביישפּיל, דעם לענינגראַדער סאָוויעט איז געגעבען געוואָרען אַן אויפטראַג איינצואָרדע־נען אויף זיינע זאַוואָדען און פאַבריקען ביי טויזענד יודישע יוגענדליכע. דער סאָוויעט האָט גע־דאַרפט איינאָרדענען מיט דירות און בעשפּייזונג. מיט דער אַרבייט האָט זיך פערנומען „אָרט". פער־שטעהט זיך, אַז עס זענען געווען גאָר גרויסע טעכ־נישע שוועריגקייטען, איבערהויפּט מיט וואוינונגען אָבער איבער 700 זענען אין משך פון פערגאַנגענעם ווינטער אויף דעם, אָדער יענעם אופן געוואָרען צוגעצויגען צו דער שווערער אינדוסטריע, אַ זאַך וועלכע איז אין די לענדער פון מזרח־אייראָפּע אַפילו שווער זיך פאָרצושטעלען. די יוגענד ווערט צוגעגרייט אין ספּעציעלע פאַבריק־שולען, אָדער קורסען, וועלכע דאַרפען אין דער קורצסטער צייט געבען דעם מינימום טעאָרעטישע און פּראַקטישע ידיעות, וואָס זענען נויטיג, כדי צו אַרבייטען ביים מאַשין, אָדער וואַרשטאַט. די רעגירונג רעכענט יעהרליך צו אינדוסטריאַליזירען אויף אַזאַ אופן נישט וועניגער ווי 10 טויזענד יודישע יוגענדליכע, וועלכע ווערען פערטיילט צווישען פאַבריקען אין די גרויסע שטעט.

טרעפען יודישע אַרבייטער ביי דער שווערער אינדוסטריע — איז שוין איצט גאָרנישט קיין זעל־טענהייט. מיר איז אויסגעקומען מיט אַ היפּש ביסעל פון זיי זיך טרעפען, אייניגע פון זיי ווערען טאַקע צוליב זייער פעהיגקייט אָנגעמערקט אַלס „ווידווי־זשענצעס", ד. ה. אַזעלכע, וואָס דאַרפען אין דער נאָהענטער צוקונפט ווערען אָנפיהרענדע פּערזענ־ליכקייטען, סיי אין פאַבריקען און זאַוואָדען, סיי אין אַמטען.

ס'איז מיט דעם נישט געזאָגט, אַז עס איז נישטאָ קיין יודען. הויפּטזעכליך פון די פריהערדיגע לופט־מענשען, הענדלער, וואָס האָבען נאָך אויך איצט נישט קיין בעשעפטיגונג, אָבער זייער צאָהל ווערט קלענער. זיי, מוזען אַריבערגעהן צו פּראָ־דוקטיווע בעשעפטיגונגען אָדער... אויסשטאַרבען — קיין אַנדער אויסוועג איז נישטאָ.

איך וועל ברענגען אַ כאַראַקטעריסטישען וויץ.

מען האָט געגריפען אַ יודען אין נ. פּ. או.

— מיט וואָס בעשעפטיגט איהר זיך, בירגער?

— אָט, איך דרעה זיך.

— וואָס הייסט איהר דרעהט זיך?

— יאָ, מען דאַרף דאָך עסען, דרעהט מען זיך.

דער „בעפּעאישניק" (ווי מען רופט די אַגענ־טען און אַנגעשטעלטע פון נ. פּ. או.), האָט זיך אַוועקגעשטעלט און אַ דרעה געטון אַרום אין שטול.

— אָט האָב איך זיך געדרעהט אַרום מיין שטול — וועל איך פון דעם זאַט ווערען?

— יאָ, פערשטעהט איהר מיך, אַז איהר וועט זיך דרעהען וועט טאַקע דערפון גאָרנישט אַרויס־קומען. אָבער, אַז איך וועל זיך דרעהען אַרום אייך — וועט איהר זיין זאַט און איך, אויך...

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" נומער 112.

דאַניעל דעפאָ

(צו דער 200-סטער יאָהר-צייט פון אויטאָר פון „ראָבינזאָן קרוזאָ")

נישט בלויז זיין בעקאַנט בוך איז אינטערעסאַנט גאָר אויך זיין לעבען. שפּאַנענד קלינגט אונז די מאָדנע לעבענס־געשיכטע פון דעם דאָזיגען לאָנ־דאָנער קצב'ס זוהן. וואָס האָט זיך ערוואָרבען אַזאַ געוואַלדיגען רוהם מיט זיין בוך „ראָבינזאָן קרו־זע". זיין לעבען איז נישט געווען קיין לייכטעס. עס איז געווען אַ לאַנגע קייט פון ריזיגע איבער־לעבענישען און קאַמפּען, וואָס האָבען איהם אָבער נישט אַוועקגערויבט זיין איבערמענשליכע שריפט־שטעלערישע אַרבייטס־קראַפט, מען קאָן איהם מיט רעכט אָנרופען דער ענגלישער אָדיסעאוס..

געבוירען אינ'ם יאָהר 1660, מיט אַ געוואַל־דיגען ווילען צו מאַכט און אין אַ צייט, ווען די בירגערהערשאַפט איז אין ענגלאַנד נאָך נישט גע־האַט געקומען, האָט ער אָנגעהויבען זיין ראַנגלע־ניש פאַר מאַכט און געלד — אָט דאָס זענען גע־ווען די צוויי מאָטאָרען, וואָס האָבען איהם געטרי־בען די ערשטע יאָהרען אין דעם לעבען אַריין. וואָס איז ער אַלץ נישט געווען? אַ זאָקען־הענד־לער, קאָמיסיאָנער, צאָל־אינספּעקטאָר, ציעגעלניע־בעזיצער א. אַז. וו. עטליכע מאָל האָט ער באַנק־ראָטירט. דערנאָך האָט ער זיך ווידער גענומען צו שריפטשטעלעריי, טרעט אַריין אין אַ רעגירונגס־פיינדליכער צייטונג, כדי שפּעטער צו מסר'ן די מיטאַרבייטער פון דער דאָזיגער צייטונג. דערנאָך קומט אַ זעהר פרוכטבאַרע תקופה אין זיין לעבען. ער איז געווען אַ זעהר גייסטרייכער רעפּאָרטער און האָט זיך פערנומען מיט אַלע צווייגען פון שרייבעריי. אַ גוטער פּאָלעמיקער, סטאַטיסטיקער און פּאָליטיקער

ער האָט גלייכצייטיג געשריבען וועגען עהע־פראַגען, האַנדעל, באַנק־וועזען, ערציהונגס־וועזען א. ד. גל. ער האָט פערמאָגט אַ ריזיגען געדאַנ־קען־רייכטום, און געוואַלדיגע אָריענטירונגס־קראַפט, ער איז געווען אַ פערביסענער געגנער פון דער אַנגליקאַנישער קירכע אַ הונדערט־פּראָצענטיגער פּוריטאַנער און טויט־שונא פון דער אַדעל־הערשאַפט ער איז אַ מוסטער פון אַ שרייבער, וואָס האָט זיך בעוויזען קונה שם צו זיין אין יענע צייטען אָהן טראַדיציע, כמעט אָהן קולטור און שפּראַך. ער איז געווען אַ פאָלקס־שרייבער אינ'ם פולען זין פונ'ם וואָרט.

אין גראָד אין דעם 60־טען לעבענס־יאָהר האָט ער אין זיך ענטדעקט אַ טאַלענט, וואָס האָט איהם געמאַכט אומשטערבליך.

אין דעם דאָזיגען יאָהר האָט ער פערפאַסט זיין וועלט־בעריהמטען ראָמאַן „ראָבינזאָן קרוזע", ווער קען נישט דאָס דאָזיגע בוך? ווער האָט עס נישט געלייענט? ראָבינזאָהן איז געוואָרען דער העלד פון פאָלק, פון דער מאַסע, דאָס בוך איז איבערגעזעצט געוואָרען אין אַנ'ערך פון 30 שפּראַ־כען.

נאָך דעם דאָזיגען ריזיגען ערפאָלג האָט זיך דעפאָ געוואָרפען אויף בעלעטריסטיק. אין אַלע זיינע שפּעטערע ווערק בעווייזט ער אַזאַ רייכע פאַנ־טאַזיע, אַז ביז צום היינטיגען טאָג איז ער נאָך פּאָפּולער צווישען דער יוגענד.

און עס זענען אפשר דערפאַר גערעכט יע־נע ליטעראַטור־היסטאָריקער, וואָס בעהויפּטען, אַז דעפאָ איז דער שעפער פון דעם מאָדערנעם נאַטו־ראַליסטישען ראָמאַן.

יעדענפאַלס איז זיין שיקזאַל געווען אַזעלכער, אַז דער נאָמען דעפאָ, הינטער וועלכען עס בעהאַלט זיך דער מחבר פון „ראָבינזאָן קרוזע", וואָס האָט אַזאַ ריזיגע פּאָפּולאַריטעט — איז נישט בעקאַנט. אַ איראָניע פונ'ם גורל.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע", נאַרוטאָוויטשאַ 20
לייטונג: א. בעזמאַן.
גאַסטשפּילען פון וואַרש. „סקאַלא"-טעאַטער
אונטער דער לייטונג און מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען אַרטיסט און רעזשיסער
משה ליפּמאַן
היינט מאָנטאַג, 18. מאַי, 9 אוו.—פאָרשטעלונג לטובת דעם יוד. טאַפּעצירער-צעך אין לאָדז
געשפּילט ווערט דאָס לעצטע מאָל ה. לייוויק'ס
„הירש לעקערט"
מאָרגען, דינסטאַג — 2-טע גרויסע פאָלקס-פאָרשטעלונג
פּרייזען פון 50 גר. ביז 1.50
וויליאַם שעקספּיר'ס מייסטערווערק
„אָטעלאָ"
אין 4 אַקטען. הויפּטראָלען: „אָטעללאָ" — משה ליפּמאַן, „יאַגאָ" — שמחה וויינטרויב.
אין אַלע פּיעסען בעטייליגען זיך: פ ר ױ ע ן: ענני ליטאַן, באַרסקאַ-פישער, ליאַלאַ יאַקובאָ-וויטש, ר. ליובאַרטאָווסקאַ, מ. קייזעראָוויטש. מ ע נ ע ר: משה ליפּמאַן, ש. וויינטרויב, סאַם בראָנעצקי, יעקב פישער. ח. ניסענצווייג, ד. האַמבורגער, ש. בליאַכער, א. בלאָטי.
בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון טעאַטער פילהאַרמאָניע.
בעמערקונג: וואוילפיילע פאָרשטעלונגען ווערען פערקויפט צו מעסיגע פּרייזען

דאָס גליק רופט אייך!
איילט צו קויפען די גליקליכע לאָסען צו דער 1-טער קלאַס
פון דער פּוילישער מלוכה לאָטעריע! אין גליקליכער קאָלעקטור פון
F. BRAJTSZTAJN
PIOTRKOWSKA 14, tel. 142-47.
די ציהונג קומט פאָר שוין דעם 19. און 21. מאַי ד. י. געדענקט, אַז אַ סך געווינסטען
פאַלען געוועהנליך אין דער גליקליכער קאָלעקטור פון
פ. ברייטשטיין, פּיעטריקאָווער 14.
לאָזט נישט אַרויס די גליקליכע געלעגענהייט! די צייט איז קורץ! יעדער 2. לאָס געווינט!

ר. איזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(14

— און וואו האָט איהר אייער קינד, האָט דער דעטעקטיוו ווייטער אונברחמנותדיג געפייניגט סאָ־ניען.

— איך וויל אייך מעהר נישט ענטפערן. איך וויל אייך נישט מעהר זעהען, איהר קענט מיך דאָ דערהרגענען. מיר איז אַלץ איינס, און וויל נישט מעהר רעדען.

סאָניע האָט זיך נאָך מעהר פונאַנדערגעוויינט און אַלץ ווייטער גערעדט צווישען צו זיך:

— מיין אָרים קינד, מיין אומגליקליך יונגעלע.

— וואָס, אייער קינד לעבט נישט?

— יאָ, עס לעבט, אַלס ערגער איז פאַר'ן קינד.

— פאַרוואָס בעוויינט איהר עס אַזוי?

— ווייל ס'איז אַ קינד פון אַ פערברעכער פון אַרויסען־הענדלער, פון אַנ'אַלפאָנס, ווייל ס'איז פאַרלוירען אויף אייביג.

— אָבער זייט דאָך נישט אַזוי פערצווייפעלט פריילין סאָניע, אַלץ קען נאָך גוט ווערען, ס'זענען פאַראַן גוטע מענשען, וועלכע קענען אייך העל־פען וועלכע וואָלטען אויך דאָס קינד געקענט מאַכען פאַר אַ גוטען און עהרליכען מענשען.

— דאָס איז אוממעגליך, ווייל איך האָב מיין קינד פערקויפט, פערהאַנדעלט, אַוועקגעגעבען, איך האָב [illegible], וואָס די וועלט האָט פערמאָגט, ווי גערן וואָלט איך געשטאָרבען...

דער דעטעקטיוו האָט אַ ווײַלע געטראַכט ביז סאָניע וועט קומען צו זיך, ביז זי וועט זיך אויס־וויינען און בערוהיגען און דאַן האָט ער ווייטער גערעדט:

— איך זעה, פריילין סאָניע, אַז איהר לייזט זעהר שטאַרק, אַז אייער אומגליק איז גרויס, אָ־בער איך פערזיכער אייך שוין צום וויפילסטען מאָל אַז מיר האָבען בנוגע אייך קיין שום שלעכטע כוונות אַז וואָס מיר טוען דאָ זענען מיר אויסען אַ געוויסען צוועק, און צוזאַמען דערמיט אויך אייער טובה, האָט זשע נאָך אַביסעלע צוטרוי צו אונז און ערקלערט מיר אַלץ גענוי וואָס איהר האָט געטון מיט אייער קינד.

וואָס ווייטער אַלץ מעהר איז געשטיגען דער צוטרוי פון סאָניען צו דעם דעטעקטיוו. מיט אַ צי־טערדיגער שטים האָט זי דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע מיט דאָקטאָר קאַופמאַן און ווי אַזוי זי האָט איהר קינד אַוועקגעגעבען.

— און ווער האָט אייער קינד איצט?

— דאָס ווייס איך נישט, האָט סאָניע געענט־פערט. דער קאָנטראַקט וואָס איך האָב אונטער־געשריבען האָט דאָס מיר נישט ערלויבט אויסצו־זאָגען.

— האָט איהר דעם קאָנטראַקט מיט זיך?

— יאָ, איך האָב איהם, סאָניע האָט גענומען איהר האַנדבייטעל און פון דאָרט אַרויסגענומען אַ קאָנווערט, אין וועלכען ס'האָט זיך געפונען דער געשריבענער קאָנטראַקט און איהם דערלאַנגט דעם דעטעקטיוו.

דער קאָנווערט איז געווען מיט דער פירמע פון רעיענט ראָסמאַן, דער דעטעקטיוו האָט אַרויס־גענומען דעם קאָנטראַקט און איהם שנעל איבער געלייענט. אין איהם האָט זיך בפירוש געזאָגט, אַז סאָניע גינזבורג, צוואַנציג יאָהר אַלט, געבוירען אין פּראָסקוראָוו, האָט געבוירען אַ קינד אין קלי־ניק פון דאָקטאָר קאַופמאַן אין לאָדז, דעם 8 יוני 1919 גיט עס אַוועק גוטוויליג אַ פּערזאָן וועלכער איז בעקאַנט דעם רעיענט און די צוויי עדות ד"ר קאַופמאַן און זיין פרוי, זי שרייבט איהר קינד אָפּ אָהן שום צוואַנג און רעפּרעסיע און בעקומט דערפאַר אַ געוויסע סומע, ד ימוטער האָט נישט קיין רעכט צו פאָדערען אַז מען זאָל איהר אויס־זאָגען וואו איהר יונגעלע געפינט זיך ביז זאָך צוואַנציג יאָהר, דאַן קען זי זיך דערוויסען אין דער רעיענט־קאַנצעלאַריע, אָדער געריכטס־אַרכיווען פאַר ווען זי האָט דאָס קינד אָפּגעשריבען.

— הם... אַזוי איז גאָר די געשיכטע, האָט דער דעטעקטיוו אַרויסגעבורמט און זיך געדרעהט אַהין און צוריק איבער'ן צימער, אַזוי איז גאָר די גע־שיכטע.

— אָבער איבריגענס. האָט ער ווייטער צו זיך גערעדט, וואָס פאַר אַ שייכות האָט דאָס דען מיט מיין ענין, דאָס איז דאָך נאָר אַ נעבען־עפּיזאָד.

— גלויבט מיר, גוטערמענש, אַז איך האָב דאָס נישט געוואָלט טון, איך האָב מיר גאָרנישט אָפּגעגעבען קיין חשבון וואָס דאָס איז אַזוינס אַ קינד, ווען איך האָב דערפיהלט, אַז איך טראָג אונ־טער מיין האַרצען אַ קינד, פון אויסגעלאַסענהייט, פון פערגוואַלטיגונג, האָב איך נישט געוואוסט וואָס איך זאָל אָנהויבען צו טון, איך בין אַזוי איינזאַם אויף דער וועלט, איך האָב דאָך קיינעם נישט... אין די חרפּה, די שאַנד,...

— ווען איהר הער, איך ווייס אַפילו נישט ווי איהר הייסט...

— טשאַרלס ערליי.

— ווען איהר זאָלט וויסען וואָס איך בין שוין אין מיין לעבען אַדורכגעגאַנגען, וואָס איך האָב שוין איבערגעלעבט, וואָלט איהר מיך אין גאָרנישט בעשולדיגט, איך האָב אַנדערש נישט געקענט טון, און ווי שווער איך בעצאָהל איצט דערפאַר, מיט וואָס פאַראַ טייערען פּרייז.

און ווידער האָט סאָניע בעקומען אַנ'אָנפאַל פון היסטעריע, זי האָט געלאַכט און געוויינט, זיך געריסען די האָר פון קאָפּ און געשריגען:

— מיין קינד, מיין יונגעלע, שמעון האָב איך איהם געהייסען אַ נאָמען געבען, אַזוי ווי מיין טאַטע, אַזוי ווי מיין מאַמע האָט מיין טאַטען גערופען, זיי זענען ביידע דערהרגעט געוואָרען פאַר מיר און איך האָב זיי דערפאַר אַזוי שרעקליך בעצאָהלט.

— שוין גענוג, אויף היינט וועט זיין גענוג, פריילין גינזבורג, אַנ'אַנדערש מאָל וועלען מיר דאָס געשפּרעך פערענדיגען, דערוויילע בערוהיגט אייך און פיהלט זיך דאָ ווי ביי זיך אינדערהיים. איך זאָג אייך צו, אַז מיר וועלען אייך העלפען מיט וואָס מיר וועלען נאָר קאָנען, די הויפּט־זאַך איז אָבער, אַז איהר זאָלט אונז אויך העלפען, אַז איהר זאָלט טון וואָס מיר וועלען אייך פאָרלעגען, איך האָב אייך שוין אין עטליכע ווערטער געזאָגט וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

— וואָס פערלאַנגט איהר דען אייגענטליך פון מיר.

— אַז איהר זאָלט זיך זעהען מיט בירנבערגין.

— וואָס? ניין, קיינמאָל נישט, איהר זענט אונטערגעשטעלט פון איהם.

— ס'וואונדערט מיך, אַז איהר קענט אַזוי רעדען, איך וועל אייך באַלד ערקלערען.

(פאָרטזעצונג קומט)

אנדערע גלייבט מען שטענדיג מעהר

מיר ווצלען דעריבער נישט רעדען וועגען זיך אליין – דאס ווארט האבען אונזערע אפנעהמער. טויזענדער מענשען, וואס האבען שוין אויספרובירט דעם לאנג אויספרובירטען מיטעל אויפצופ־שען דאס בלוט און די נערוועז „FREGALIN", האבען זיך נישט ענטטוישט. זעהר ווירקזאם האט זיך ארויסגעוויזען „FREGALIN" ביי נערוואזיטעט, אלגעמיינער אפשוואכונג מידקייט, קאפ-שווינדעל, רעוומאטיזם. בעראט אייך מיט א דאקטאר. כדי צו בעקעמפען די שוועריגקייט, מיט וועלכע עס איז פערבונדען דער קאמף פאר דער עקזיסטענץ, דארף מען האבען שטארקע נערוועז און געזונד בלוט. מיר בעטען זארגפעלטיג איבערצו־לייענען דאס, וואס עס שרייבען וועגען דער ווירקזאמקייט פון „FREGALIN", די פערזאנען וועלכע זענען אנגעגעבען מיט פאטאגראפיעס, און איהר וועט אליין אורטיילען וואס עס איז „FREGALIN". אין אונזער ארכיוו געפינען זיך טויזענדער דאנק-בריף פון לאנד און אויסלאנד, וואס זענען אונז צוגעשיקט געווארען אלס אויסדרוק פון דאנקבארקייט און אנערקענונג. יעדער קאן זיך איבערצייגען אין אונזער ביורא. אלע דאנק-בריף זענען בעשטעטיגט דורך א נאטאר. „FREGALIN" קאן מען בעקומען אין אלע אפטייקען. א פאסט-פאקעט שיקט ארויס Artus-Apotheke, Gdańsk. דער מיטעל ווערט אויסגעארבייט אונטער דער קאנטראל פון אנגעזעהענע וויסענשאפטלער.

אויף פערלאנג שיקען מיר ארויס אומזיסט און אן פערפליכטונג א פרוב-פעקעל FREGALIN צוזאמען מיט דעם גאלדען-בוך פון לעבען. שרייבט תיכף כל-זמן די פרובען זענען נאך נישט אויסגעכאפט געווארען, אויף די אדרעס:

Dr. med. H. SCHULZE
G. m. b. H
Berlin-Charlottenburg 2/5065

איר דארפט אויסשניידען דעם דאזיגען קופאן (ארויסשיקענדיג דרוק) און אפ־שיקן אויף דער אנגעוויזענער אדרעס ביטע ארויסצושיקן אומזיסט און אהן פערפליכטונג די פרובע Fregalin א מיטעל אויפצופרישען דאס בלוט און די נערוועז צוזאמען מיט דעם גאל־דענעם בוך פון לעבען.

Nazwisko ____________
Zawód ____________
Miejscowość ____________
Ulica ____________
5065

Lückendnrf 79 Po Kamenz i. Sa. d. 10.9.30

זייט א לענגערע צייט האב איך געליטען אויף הערצקלאפען און קרייץ, העמארוידען און קורטשען און די געלענקען. דעריבער האב איך געהייסען מיר צושיקען פרעגאלין. כ'מוז בעשטעטיגען, אז די ווירקזאמקייט האט איי־בערגעשטיגען מיינע ערווארטונגען. די ווייטאגען האבען פולשטענדיג אויפ־געהערט אלגעמיינע אליין-געפיהל איז אויך צופרידענשטעלענד.

Oskar Hentschel

Göhlen Guben Land N. L. d. 28.9.30

די ווירקזאמקייט פון „Fregalin" איז וואונדערבאר, מיט פרייד קען איך מיטטיילען אז „פרעגאלין" האט מיר זעהר פיל געהאלפען. זייט א לענגערע צייט האב איך געליטען אויף שרעקליכע מאגען-שמערצען. נאכ'ן בענוצען די פעקלעך „Fregalin" האבען די שמער־צען פולשטענדיג אויפגעהערט. דער אפעטיט האט זיך פערבעסערט.

Minna Rose.

Breslau 9 Hedwigstr. 62 d. 12.10 1930.

א הארציגען דאנק דריק איך אויס פאר'ן מיטעל „Fregalin", איך בין פון איהם זעהר צופרידען שוין נאכן בענוצען די ערשטע אי־בערוענדונג, האב איך שוין מעהר נישט גע־פיהלט קיין שמערצען אין די געלענקען, איך ארבייט איצט צוויי מאל אזוי פיל און איך פיהל נישט קיין שום יסורים.

Marta Malcharczik

Berlin Reinickendorf West Str. 20 H. S. 80 d. 24 11 1930

איך בין אלט געווארען 63 יאהר, קרוב 30 יאהר האב איך געליטען אויף מאגען־אויסטרעטלונגען וועלכע זיי האבען זיך יעדע נאכט נאך עטליכע שעה איבערגעחזר'ט. די פראבע-איבערוענדונג האט מיר שוין געבראכט א בעדייטענדע פערבעסערונג, אז עס האט מיך בעוואויגען איר זאל מאכען בעשטעלונגען. איך שטעל פעסט, אז דער געזונד-צו־שטאנד פערבעסערט זיך און אז איך שלאף. נישט פיהלענדיג קיין שמערצען. אייער פרע־פאראט קאן איך יעדען איינציגען רעקאמענ־דירען.

A. Fürst

בעמערקונג: בריף איבערשיקען אין פוילישער אדער דייטשער שפראך

Hallo! Korzystajcie z okazji! Hallo!

Urządzamy

sprzedaż reklamową sprzętu radjowego

po cenach przebojowych

— TYLKO OD DN. 8 DO 15 MAJA r. b. —

sprzedajemy

APARATY NORA 1 lamp. po zł. 30.— 3 „ „ „ 60.—

Cewki 100,200,300,400,500,600 po zł. 2.— **Słuchawki** od zł 9.50
Sprzęgacze „ „ 1.50 **Detektorki** luksus. z kryszt. „ „ 1.80
„ precyzyjne „ „ 2.— **Głośniki** „ „ 23.—

i wiele innych aparatów lampowych na prąd, światowych firm po cenach okazyjnych.

„ELEKTROS-RADJO" Łódź, Sródmiejska 5
tel. 156-59 (dawn. Cegelniana 26)

השבת אבדה

ס'איז פערלוירען געווא־רען א פארטפעל מיט פער־שידענע דאקומענטען אויף דעם נאמען פון אברהם לייב עדעלמאן. די דאקומענטען ווערען ער־קלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען געגן בעלוי־נונג אלעקסאנדריסקא 11 ביי עדעלמאן. 2976

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
דער נייעסטער שלאגער. פראדוקציע 1930-31 י.
גרויסע דראמע פונ'ם לעבען פון א פרוי, וועלכע האט נישט געקענט האבען קיין קינדער, אין פילם א. נ.

אהן הארץ—אהן נשמה...

אין דער פרויען-הויפט-ראלע: דער לאנג-ערווארטעטער ליבלינג פון לאדז און פון דער וועלט HENNY PORTEN
און דער בעריהמטער טראגיקער GUSTAW DIESSL
אויסער'ן פראגראם: די אוצרות פון פאמערן.

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב – 12 בייטאג .·. דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

צו פערמיטען
א גרויס שעהן
צימער
פאר א קאוואליר אדער פריילין מיט א בעזונ־דערן איינגאנג. צו ערפ. פאנסקא 25, וו. 11.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 2–1
ד"ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאן נערוועז-קראנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 1–11½
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9–1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-טעכניק, בעלייכטונגען, קווארצן, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען איז שטאט.

אנ'ארענטליך
מיידעל
צו געהען שפאצירען מיט א קינד קען זיך מעלדען זשעראמסקיעגא 25 ביי פרידוואלר. 2974

תיכף צו פערדינגען
א זעהר פיינער
צימער
אויף זאוואדזקא 49,
פראנט, פארטער, וואוינונג 13

האלא, לעטניקעס!
לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!

ווילט איהר האבען א רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויס זיך דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט אין ביורא בוזין, לאדז, אגראדאווא 3 טעלעפאן 191-48 און ביי שלעזינגער, לאדז שרודמיעסקא 47 (פריהער נאווא-צעגעל־ניאנא 17, טעלעפאן 211-22.
2788

אשטוב
מיט א קוך איז פון זאפארט צו פערדינגען. צו ערפאהרען גרינער מארק 10 אין דער צוקערניע ביי וואלף הליינמאן.

א גוטער
ריכטעוועור
ווערט געברויכט פון זא־פארט אויף שטענדיגע ארבייט ביי מארא־וויעצקי, ווסכאדניא 13

אנ'ארט
צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונ־געלייט, איז אבצוגעבען צו ערפאהרען
14 פאמארסקא 14
אין הויף, 2. שט., לאסקי.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8 - 10 פריה, און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע סענטאסט Sródmiejska 8 פון 12³⁰ ביז 1³⁰ נאכמ.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

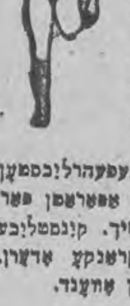

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א טעטער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז איין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל נעמענע הייל־באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעה־אנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורדעמיינג בעזונטיגען זיכער דעם שוערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפעראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע נעמענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערטרויליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונג־בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי־טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא־רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע,

דאנקזאגונג.

דעם ה, ספעציאליסט י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט פאר אמנחשלטען מיר די זעהר שווערע ברוך-רופטור אנ'ערך 25 יאהר האב איך געליטען פון שטענדיגע וועהטאג-אטאקען און הענט, א דאנקדאם גרויסען ספעציאליסט בין איך פריי פון ליידען און פעהיג צו דער ארבייט. דערמיט דריק איך אויס איהם מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.

Tema Rozenblum.

Dr. Z. RAKOWSKI
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אייך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן פון 4 ביז 6 אוונט און לעטשניצע „פאסאזש" לימאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדרער) פון 1—2 נאכמיטאג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. **Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman**
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.